VÁLLALKOZÁS MAGYARORSZÁGON

Európai Regionális Fejlesztési Alap
www.skhu.eu

Interreg
Szlovákia-Magyarország
Partnerséget építünk

Vállalkozás Magyarországon

Kézikönyv

Készült az Enrawell Consulting Kft. gondozásában, a HEPA Magyar Exportfejlesztési Ügynökség Nonprofit Zrt. megbízásából, az Interreg SKHU/1601/4.1/104 azonosító számú, CORD – Crossing Bridges with the Help of Ambassadors című projekthez kapcsolódóan.

Felelős kiadó:

HEPA Magyar Exportfejlesztési Ügynökség

Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság
www.hepa.hu

Minden jog fenntartva, a kiadvány egészének vagy bármely részének a kiadó írásos engedélye nélküli sokszorosítása, másolása, egyéb engedélyköteles felhasználása - beleértve a kiadvány digitalizálását és ily módon történő többszörözését, nyilvánossághoz közvetítését- szigorúan tilos.

ISBN szám: ISBN 978-615-00-6323-2
Kézirat zárása: 2019.július 31.

Szerkesztők:
Enrawell Consulting Kft.
Budapest - Cegléd
www.enrawell.hu

Kiss Gábor Ferenc
Pásztor Gábor
Siha Zoltán
Szebeni Dávid

Copyright © Interreg SKHU/1601/4.1/104 CORD projekt konzorciumpartnerek, 2019

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETŐ..... 6
1.1. Üzleti környezet Magyarországon..... 7
1.2. Határon átnyúló együttműködés..... 10

2. VÁLLALKOZÁS INDÍTÁSA MAGYARORSZÁGON..... 14
2.1. Gazdasági társaságok..... 14
2.1.1. Gazdasági társaságok típusai..... 14
2.1.2. Gazdasági társaságok alapítása..... 18
2.1.3. Gazdasági társaságok szereplői..... 18
2.1.4. Gazdasági társaságok megszüntetése vagy átalakulása..... 19
2.2. Önálló és egyéni vállalkozás..... 20
2.2.1. Egyéni vállalkozás szabályozása..... 20
2.2.2. Egyéni vállalkozói tevékenység szüneteltetése vagy megszüntetése..... 21
2.2.3. Egyéni cég alapítása, működése, megszüntetése..... 22
2.3. Fióktelep..... 23
2.4. Kereskedelmi képviselet..... 24

3. VÁLLALKOZÁST ÉRINTŐ LEGFONTOSABB JOGSZABÁLYOK..... 24

4. FINANSZÍROZÁSI FORRÁSOK..... 26
4.1. Külső tőkebevonás lehetőségei..... 28
4.1.1. Pénzügyi eszközök..... 28
4.1.2. Tőkelapok, tőkebevonás..... 28
4.1.3. Közvetlen brüsszeli forrás – COSME..... 29
4.1.4. Növekedési Hitelprogram..... 29
4.1.5. Széchenyi Hitelek, Széchenyi Kártya..... 30
4.1.6. Mikrohitel..... 30
4.1.7. Exportfinanszírozás..... 30
4.1.8. Banki hitelek..... 31
4.2. Vissza nem térítendő támogatások..... 32
4.2.1. Strukturális Alapokból származó források..... 32
4.2.2. Közvetlen Brüsszeli források: H2020 KKV Eszköz..... 36
4.3. Vállalkozások számára legfontosabb hazai támogatások..... 38
4.3.1. Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap..... 38
4.3.2. Nagyvállalati Beruházási Támogatási program..... 38
4.3.3. Ipar 4.0. program..... 38
4.3.4. Munkahelyteremtő beruházások támogatása..... 37

TARTALOMJEGYZÉK

5. ADÓRENDSZER MAGYARORSZÁGON..... 39
5.1. Vállalkozások jövedelem adózása..... 39
5.1.1. Társasági adó..... 39
5.1.2. Kisadózó vállalkozások tételes adója..... 39
5.1.3. Kisvállalati adó..... 40
5.1.4. Egyszerűsített vállalkozói adó..... 41
5.2. Magánszemélyek jövedelem adózása..... 41
5.3. Általános forgalmi adó és egyéb fogyasztáshoz kapcsolódó adók..... 41
5.3.1 Általános forgalmi adó..... 41
5.3.2. Jövedéki adó..... 43
5.4. Munkáltatói és munkavállalói adóterhek..... 43
5.4.1 Munkáltatói adóteher..... 43
5.4.2 Munkavállalói adóteher..... 44
5.5. Helyi adók..... 45
5.5.1. Vagyoni típusú adók..... 45
5.5.2. Kommunális adók..... 45
5.5.3. Helyi iparűzési adó..... 46
5.6. Egyéb adók..... 46
5.7. Illetékek..... 48
5.7.1 Vagyonszerzési illetékek..... 48
5.7.2. Eljárási illetékek..... 49
5.7.3 Igazgatási és bírósági szolgáltatások díja..... 49

6. SZELLEMI TULAJDON VÉDELME..... 50

7. KÖZBESZERZÉS..... 55

1. BEVEZETŐ

Saját üzleti ötlete van, amit meg akar valósítani? Vagy egy kiváló terméke, amivel ki akar lépni a piacra? Az alkalmazotti státusz helyett kipróbálná, milyen saját lábra állni? Bármelyik fenti esetben érdemes foglalkoznia a saját vállalkozás indításának gondolatával. De könnyű vagy nehéz ma vállalkozóvá válni? Könnyű vagy nehéz mindebbe Magyarországon belekezdeni? Az is előfordulhat, hogy már régóta működik saját cége, rendelkezik vállalkozói tapasztalattal és sikeres üzleti tevékenységet folytat, így Önt jelenleg épp a külpiacra lépés ötlete foglalkoztatja vagy üzleti lehetőségeket keres Magyarországon. Ez esetben, akár az áruk vagy szolgáltatások kereskedelme, akár tőkebefektetés szempontjából merülhetnek fel kérdései Magyarország, mint ideálisnak vélt célország kapcsán.

A gazdasági válság óta eltelt tíz évben Magyarországon sok szempontból jelentősen és kedvezően változott a vállalkozások helyzete, legyen szó a működéshez kapcsolódó adminisztrációs terhekről vagy az adókulcsok mértékéről. De kedvező tendenciák figyelhetők meg a magyar üzleti környezet, gazdasági teljesítmény és külkereskedelmi pozíciók vonatkozásában is. Mindezek kapcsán jelen kiadvány célja a magyar vállalkozói környezet bemutatása és minél több releváns információ szolgáltatása egy vállalkozás indításával és működtetésével kapcsolatban.

Elképzelhető, hogy a kiadvány kézhezvétele előtt még nem hallott a Cégkapuról, az egy foglalkoztatott után fizetendő járulékok mértékéről, vagy egy közbeszerzési ajánlat összeállításának menetéről. De a kiadvány elolvasása után számos kérdésben tisztábban láthat majd, egyben megbizonyosodhat arról is, bár vállalkozni nem könnyű dolog, a kellő erőfeszítések és áldozatok árán mégis elérhető az önmegvalósítás beteljesítése. Lássuk tehát, 2019-ben hogyan is jellemezhetők a

VÁLLALKOZÁSOK MAGYARORSZÁGON.

Jelen kiadvány a SKHU/1601/.4.1/104 azonosítószámú magyar-szlovák Interreg program keretében megvalósuló CORD projektben készült. A HEPA Magyar Exportfejlesztési Ügynökség Nonprofit Zrt. vezetésével, öt konzorciumi partner – Slovak Business Agency, Oktatók és Karrier Tanácsadó Egyesület, Komáromi Regionális Tanácsadó és Információs Központ, Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Magyar Női Unió Egyesület – közreműködésével megvalósuló projekt célja a vállalkozók működését támogató szervezetek közötti együttműködés megerősítése, a kis- és középvállalkozások nemzetköziesedési hatékonyságának növelése, valamint a nők vállalkozói feltételeinek javítása.

A projekt célkitűzéseinek elérése érdekében a konzorcium tagjai feltérképezik a meglévő és potenciális vállalkozók igényeit a határokon átnyúló tevékenységek támogatására, illetve a határokon átnyúló együttműködési szolgáltatásokat a határ menti régiókban, támogatják a szlovák és magyar szervezetek közötti határon átnyúló együttműködéseket, jó példákat mutatnak be, illetve workshopokat és networking eseményeket szerveznek. A tevékenységekkel összhangban jelen kiadvány célja elsődlegesen a potenciális vállalkozók tájékoztatása a magyarországi vállalkozási tudnivalókról.

1.1. Üzleti környezet Magyarországon

1.1.1. Politikai berendezkedés

Magyarország politikai berendezkedését tekintve parlamentáris köztársaság. A demokratikus berendezkedés legfőbb szerve az Országgyűlés (másképp: Parlament), ahol a választott képviselők érvényesítik a választók akaratát. Az Országgyűlés 5 évre választja meg az államfőt (köztársasági elnököt), akinek főleg ceremoniális jogköre van. Az államfő javaslatára a parlament választja meg a kormányfőt (miniszterelnököt), aki megalakíthatja kormányát a 4 éves megbízatási idejére. A hatalmi ágak szétválasztásáról, jogköréről és feladatairól az Alaptörvény (alkotmány) rendelkezik.

Magyarországot politikai stabilitás jellemzi 2010 óta, amikor a Fidesz-KDNP koalíció kétharmados többséggel megnyerte az országgyűlési választásokat és megalakította Orbán Viktor vezetésével a 2. Orbán-kormányt. A kormányzat jelenleg harmadik folytatólagos ciklusát tölti, 2022-ig a 4. Orbán-kormány van hivatalban. A kormányzat 2010 óta nagy hangsúlyt helyez a vállalkozók – kiemelten a fiatal vállalkozók – támogatására, segítésére, finanszírozási lehetőségek biztosítására.

1.1.2. Népesség, társadalom

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 2019. január 1-jén az ország népessége 9 millió 867 ezer fő volt. A népességszám alakulása negatív tendenciát mutat a kétezres évek elejétől kezdődően. A népmozgalmi folyamatoknak azonban pozitív eredményei is tetten érhetők. Egyrészről csökkent ugyanis a halálozások száma, azonban kevesebb gyermek is született, mint az előző évben. A természetes fogyás 41 300 fő, amire pozitív hatást gyakorolt a nemzetközi vándorlás, így a tényleges népességcsökkenés mértéke 25 százalékkal alacsonyabb volt, mint egy évvel korábban (összesen 14 300 fő). A magyarországi megyék közül ötben (Pest, Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Fejér, Vas) népességgyarapodás ment végbe a nemzetközi vándorlásnak köszönhetően, még a természetes fogyás ellenére is és a belső vándorlás mértéke is nőtt 2018-ban az előző évhez képest. A pozitív vándorlási különbözet leginkább a közép és észak-nyugati megyékben jellemző, miközben az ország keleti felében a legnagyobb az ezer lakosra jutó beföldi vándorlási különbözet.

A népesség korösszetételét tekintve elmondható, hogy a 0-14 éves gyermekkorúak száma csökkent ugyan, de arányuk a teljes népességet nézve enyhén nőtt. Az aktív korúakat tekintve számuk 51 ezerrel fogyott, illetve teljes népességhez viszonyított arányukat tekintve is csökkenés tapasztalható. Következésképpen az idősek száma és aránya egyaránt bővült, ami összességében egy elöregedő társadalom képét mutatja. A kedvezőbb demográfiai helyzet ösztönzése érdekében a kormány 2019-ben induló hétpontos családvédelmi akcióterve kínálhat megoldást, melynek része gyermekvállalási támogatás, otthonteremtési támogatás, jelzáloghitel-engedmény, adókedvezmény, autóvásárlási támogatás, bölcsődei ellátás kiterjesztése és a nagyszülői gyed (gyermekgondozási díj).

1.1.3. Gazdaság

A 2000-es évek elején a magyar gazdaság dinamikus növekedési pályára állt, a konjunktúra időszakának csak a 2007-08-as globális pénzügyi válság vetett véget. A válságot követően a magyar gazdaság néhány évig ingadozó teljesítményt nyújtott, 2013 után viszont ismételt növekedésnek indult. Az azóta eltelt években a gazdaság összteljesítménye folyamatos növekedést produkált, ami elsősorban termelési oldalon az exportorientált járműipar és a hozzá kapcsolódó beszállító ágazatoknak, felhasználási oldalon pedig a gazdaság majdnem minden területét érintő beruházásoknak köszönhető. 2016-tól a magyar GDP-hez való hozzájárulásban a járműipar vezető

szerepét átvették a piaci jellegű szolgáltatások, felhasználási oldalon a beruházások és fejlesztések mértéke pedig visszaesett ugyan, de a háztartások fogyasztása ezzel egyidejűleg jelentősen bővült. 2018-ban a gazdasági teljesítmény növekedése elérte a 4,9 százalékot az előző évhez képest, ami egyrészt a kedvező külső környezetnek, másrészt a háztartások pénzügyi helyzetének, a növekvő reálbéreknek és a stagnáló hitelállománynak köszönhető. Ehhez az eredményhez a legtöbb nemzetgazdasági ág hozzájárult, legnagyobb mértékben a piaci alapú szolgáltatások.

Az ipari termelés mintegy 95 százalékát adó feldolgozóipar növekedése a termelés volumenének növekedéséből fakadóan meghatározónak tekinthető. Ugyan a növekedés ütemében 2016-ban lassulás mutatkozott, ez nem folytatódott a következő időszakokban, ezért a magyar gazdaság jövőjére optimistán tekintenek a piaci szereplők.

Az Eurostat adatai szerint Magyarország egy főre eső, vásárlóerő-paritáson számított GDP értéke 2018-ban az európai uniós átlag 70 százalékát éri el, amivel 24. helyet foglalja el az európai uniós tagállamok rangsorában. A visegrádi országokat tekintve a másik három tagállam magasabb gazdasági fejlettséget ért el, Csehország és Lengyelország esetében az uniós átlaghoz való felzárkózás is gyorsabb ütemű volt.

1.1.4. Külkereskedelem

Magyarország exportjának (4,2%-kal) és importjának (6,3%-kal) volumene egyaránt növekedett 2018-ban az előző évhez képest. Az export-import egyenleg azonban továbbra is az importtöbblet irányába tolódik. Míg 2017-ben 2 százalékpontos eltérés volt az import javára, ami 2018-ban már 2,1 százalékpontra emelkedett, így euróban kifejezve 2,5 milliárdos egyensúly romlás érhető tetten.

A külkereskedelmi termékforgalom többségét a gépek és szállítóeszközök adják. A gépexport mértéke kisebb mértékben bővült 2018-ban, mint a gépimporté, aminek legnagyobb részét a villamosgépek, -készülékek és -műszerek importja teszi ki. Ezt követi a közúti járművek összesített forgalma, ami a termékkörök közül a legnagyobb exportrészesedéssel bír, az importot tekintve pedig második helyen áll.

A külkereskedelem megoszlását tekintve Magyarország termékforgalmának 80,8 százaléka az Európai Unión belül zajlik. A legfontosabb uniós külkereskedelmi partnere 2018-ban is Németország volt, ahol a magyar termékforgalom 27,2 százaléka bonyolódott le. Exportforgalmat tekintve 2018-ban a második legnagyobb partner Szlovákia volt 5,2 százalékos részesedéssel, ami az előző évi adatokhoz képest 14,2 százalékos bővülésnek köszönhető. Import oldalról a második legnagyobb partnere Magyarországnak Ausztria 6,1 százalékkal, harmadik pedig Lengyelország 5,8 százalékkal. A termékforgalmat tekintve tehát Németország a legjelentősebb külkereskedelmi partnere Magyarországnak, ugyanakkor a visegrádi országok is kiemelt helyen szerepelnek a termékforgalmat tekintve. Magyarország Európai Unión kívüli legfontosabb partnerei Kína (10. helyen), valamint Oroszország (12. helyen).

1.1.5. Vállalkozási környezet

A vállalkozási környezet nagyban befolyásolja egy ország gazdasági teljesítményét. Magyarországon a 2009-es válságot követően a regisztrált gazdasági szervezetek száma folyamatosan emelkedik (2015 kivételével). 2018-ban a gazdasági szervezetek száma 2,1 százalékkal múlta felül az egy évvel korábban mért adatokat, elérve az 1,9 milliót, amiből 1,2 millió az önálló vállalkozók, 521 ezer a társas vállalkozások száma. A gazdasági szervezetek 92 százalékát a vállalkozások adták 2018-ban, a maradék 8 százalékot pedig költségvetési szervek, nonprofit szervezet és egyéb gazdasági szervezetek. A vállalkozások számának növekedését elsősorban az önálló vállalkozók (azon belül is az egyéni vállalkozók) tették ki a több mint 2 százalékos gyarapodásnak köszönhetően, a társas vállalkozások száma, viszont elmaradt az előző évitől.

A Magyarországon működő vállalkozások 99 százaléka kis- és középvállalkozásnak minősül. Gazdasági teljesítményt tekintve ugyan stabil részt képeznek a kkv-k, de termelés és árbevétel tekintetében a nagyvállalati termelés a mérvadó. A kkv-k körében területi szinten nagy a gazdasági és teljesítménybeli eltérés, többségük az ország középső és északnyugati területén összpontosul. Ezen belül is Pest megye kiemelendő, ahova a kis- és középvállalkozásokban foglalkoztatottak számának 43 százaléka, beruházásértékük 48 százaléka köthető.

1.1.6. Munkaerőpiac

A gazdasági növekedést a termelési adatok mellett általánosan a munkaerőpiaci tendenciák is alátámasztják. Ennek megfelelően a konjunktúra pozitív hatása tapasztalható a munkaerőpiacon is, ahol a megnőtt gazdasági teljesítmény növekvő munkaerőigényt eredményezett, az aktivitás növekedésével pedig párhuzamosan csökkent a rendelkezésre álló munkaerő-tartalék. Az aktivitási ráta a visegrádi országok közül Magyarországon emelkedett leginkább a válság kitörését követően. 2018-ban ismételten javult a munkaerőpiaci trend, az ország az elmúlt 20 év legmagasabb foglalkoztatási szintjét és legalacsonyabb munkanélküliségi rátáját érte el. Az Európai Unió 2020-ig kitűzött célértékét, miszerint a 20-64 év között korcsoport foglalkoztatási arányának el kell érnie a 75 százalékot, Magyarország 0,3 százalékponttal híján már 2018-ban teljesítette.

A munkanélküliség ráta szintén rekord alacsony mértéket ért el 2018-ban, 3,7 százalékon állt, ami 0,4 százalékpontos javulást jelentett az előző évi adathoz képest. Számokban kifejezve az aktív korúak között a munkanélküliek száma 172 ezer fő volt, 20 ezerrel kevesebb, mint 2017-ben. Mindkét nemet pozitívan érintette a változás, bár a nők munkanélküliségi rátája még mindig meghaladja a férfiakét.

A munkanélküliségi ráta mellett figyelembe kell venni ugyanakkor az egyre nagyobb korlátot jelentő kedvezőtlen demográfiai trendeket és a képzettségbeli különbségeket is. Ezt fokozza az egyre több ágazatot és szektort érintő munkaerőhiány, ami nagyban köszönhető a magyar munkavállalók európai mobilitásának és új kihívásként jelenik meg a magyar munkáltatók és gazdaságpolitikai szakemberek számára. A munkahelyek létesítését illetően azonban a hazai munkaadók ennek ellenére optimisták, valamennyi ágazatban és régióban nyitottak az új munkavállalók felvételére.

A betöltetlen állások aránya 2012 óta folyamatos növekedést mutat, az arány 2012 ben 1,2 százalék volt, 2015-ben elérte a 1,8 százalékot, 2017-ben 2,6 százalékra emelkedett, 2018-ra pedig a betöltésre váró üres álláshelyek száma elérte a 83,5 ezret. Új alkalmazottakat vállalatméret alapján leginkább a nagyvállalatok keresnek, a mikrovállalkozások pedig általánosságban nem terveznek létszámbővítést. Összességében tehát a munkaerőpiacon jelentős kereslet van új munkavállalókra, hogy a cégek növelhessék gazdasági teljesítményüket a versenyszférában, a szűkös kínálat azonban kihívás elé állítja őket.

A munkavállalók megszerzése és megtartása iránti versenyhelyzet egyik következménye a magyarországi átlagbérek folyamatos növekedése az utóbbi években. A legfrissebb statisztikák szerint a bruttó átlagbér országosan már meghaladja a 350.000 forintot, a fővárosban azonban a bruttó 450.000 forintot is megközelíti.

1.2. Határon átnyúló együttműködés

A magyar-szlovák gazdasági kapcsolatok kifejezetten széles skálán mozognak, melybe beletartozik az árukereskedelem, a szolgáltatások kereskedelme, az autóipari és elektrotechnikai beszállítói kapcsolatok, a munkaerő vándorlása, mobilitása, a működőtőke-export és -import, a határon átnyúló közlekedési és energetikai infrastruktúrafejlesztés, a határmenti, regionális és területi együttműködés, a közvetlen és közvetett uniós források közös kihasználása, valamint együttműködés a környezetvédelem és a kutatás, fejlesztés, innováció területén.
2018-ban Szlovákiával bonyolítottuk a harmadik legnagyobb termékforgalmat a partnerországok közül, ezáltal Németország és Ausztria után hagyományosan a harmadik legfontosabb külkereskedelmi partnerünknek tekinthető. A termék-külkereskedelem exportjából 5,2%-ban részesedett Szlovákia, amely 2017-hez képest 14,2%-os növekedés, az importból pedig 5%-ban, amely 0,3%-os csökkenést jelent[1]. A kétoldalú, intenzívnek tekinthető kereskedelmet már most is jelentős részben, 35-40 százalékban a két ország kis- és középvállalkozásai bonyolítják, ezt a részarányt azonban az érintettek még tovább kívánják növelni. Fontosak a két ország turisztikai kapcsolatai is, hiszen a Magyarországra utazó külföldiek 19%-a Szlovákiából érkezik, illetve a külföldre utazó magyarok három legkedveltebb célországa között Szlovákia is szerepel. Az áruforgalom és a turizmus mellett nagy jelentőségűek a kétoldalú tőkekapcsolatok is, amelyet jól jellemez, hogy a Szlovák Nemzeti Bank adatai szerint mind a szlovák tőkebehozatalban, mind pedig a kivitelben a 10 legnagyobb partnerország között van Magyarország. A cégek számát tekintve Csehország után a magyar cégek vannak legnagyobb számban jelen Szlovákiában, 2017-es adatok szerint több mint 9.800 magyar vállalkozásnak volt valamilyen jellegű érdekeltsége Szlovákiában.

A gazdasági kapcsolatok szempontjából meghatározó az országok közötti közlekedési kapcsolatok jelentősége. Folyamatban van az M15-D2 Rajka-Rusovce (Oroszvár) és az M30-R4 Miskolc-Kassa gyorsforgalmi út kiépítése, valamint számos új közúti határkapcsolat előkészítése, 2017 negyedik negyedéve óta pedig zajlik az új

[1]**Forrás:** http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mo/mo2018.pdf?fbclid=IwAR0abLQs7A1p--dldsEkUrv-7n89PXzR0LCjSG6jaE27pwpzSZjHJJktDfPM

komáromi Duna-híd építése. A gazdasági együttműködés kiemelt területe az energiabiztonság is, így az elmúlt években több nagyszabású energetikai együttműködés került átadásra, illetve továbbiak – például kőolajvezetékek, villamosvezetékek – jövőbeli megvalósulása is várható.

A regionális együttműködés jelentős eleme a már a 2007-2013-as időszakban is futó és a jelenlegi, 2014-2020-as időszakban is folytatódó, jelen kiadvány készítését lehetővé tevő projekt finanszírozását is biztosító Interreg V-A Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program, 146,46 millió eurós keretösszeggel. A program fő céljai az alábbiak: „Az „Interreg V-A Magyarország–Szlovákia" program célja a határ menti régiók közös természeti és kulturális örökségének együttes védelme, fejlesztése és turisztikai célú hasznosítása. Idetartozik a közös vízgazdálkodás, a katasztrófamegelőzés, a megfelelő feltételek megteremtése a kulturális és építészeti örökségek felújításához, valamint a határon átnyúló fenntartható turizmus fejlesztése. A program azáltal, hogy a regionális központoknak jobb hozzáférést nyújt a TEN-T hálózathoz, valamint ösztönzi a környezetbarátabb regionális közösségi közlekedést és logisztikai rendszereket, egyedülálló és integrált gazdasági közegként előmozdítja az Európai Unió fokozottabb belső összeköttetését. A program ezenfelül a munkaerő-mobilitás javítására irányuló főbb feltételek megteremtésére is összpontosít, és kiemelt figyelmet fordít a határon átnyúló munkaerőpiac integrációjára. Hozzájárul ahhoz, hogy javuljon a kulturális és természeti erőforrásokhoz való hozzáférés, egyúttal támogatja a helyi munkaerőhöz és növekedési stratégiákhoz igazodó munkalehetőségek megteremtését. Végül a program továbbra is igyekszik támogatni a közintézményeket és a határ két oldalán, de egymás mellett élő közösségek együttműködését."[2]

Négy prioritási tengelye röviden az alábbiakban foglalható össze[3]:

1. prioritási tengely: Természet és kultúra

A Természet és kultúra prioritási tengely átfogó célja a programterület turisztikai vonzerejének növelése. A prioritás keretében azok a projektek részesülhetnek támogatásban, amelyek hozzájárulnak a határtérség természeti és kulturális örökségének védelméhez, fejlesztéséhez és népszerűsítéséhez.

A tengely tevékenységeire fordítható teljes költségvetés: 67 558 119 EUR.

2. prioritási tengely: Mobilitás fokozása

A Mobilitás fokozása prioritási tengely célja a határátkelőhelyek számának növelése és a határon átmenő forgalom menetidejének csökkenése. A prioritás keretében azok a projektek részesülhetnek támogatásban, amelyek eredményeként új utak, hidak és kompkikötők épülnek, valamint hozzájárulnak a közösségi- és tömegközlekedési szolgáltatások fejlesztéséhez.

A tengely tevékenységeire fordítható teljes költségvetés: 22 477 769 EUR.

[2]**Forrás:**https://ec.europa.eu/regional_policy/hu/atlas/programmes/2014-2020/slovakia/2014tc16rfcb015
[3]**Forrás:** http://www.skhu.eu/program/mit-tamogatunk

3. prioritási tengely: Foglalkoztatás ösztönzése

A Foglalkoztatás ösztönzése prioritási tengely célja új, fenntartható munkahelyek létrehozása és a munkaerőmobilitás ösztönzése. A pályázati felhívás keretében olyan területi akciótervek részesülhetnek támogatásban, amelyek hozzájárulnak a kis- és középvállalkozások versenyképességének növeléséhez, illetve a határon átnyúló közúti infrastruktúra fejlesztéséhez.

A tengely tevékenységeire fordítható teljes költségvetés: 34 608 080 EUR.

4. prioritási tengely: Intézményi együttműködések

Az Intézményi együttműködések prioritási tengely célja a határ menti intézmények együttműködésének fokozása, illetve a tudás- és a tapasztalatcsere. A pályázati felhívás keretében azok a projektek részesülhetnek támogatásban, amelyek hozzájárulnak az intézményi kapacitások bővítéséhez, illetve a jó gyakorlatok egymás közötti megosztásához és alkalmazásához.

A tengely tevékenységeire fordítható teljes költségvetés: 21 816 480 EUR.

A határmenti együttműködésekre egyes térségekben – Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Kassa megye és Eperjes megye – további támogató forrásokat biztosít a Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna ENI Határon Átnyúló Együttműködési Program is. A programban rendelkezésre álló teljes uniós finanszírozás összege 73 952 000 EUR. A projektjavaslatok megvalósítására szerveződő együttműködésekben azonban minden esetben részt kell vennie ukrán partnernek is. A program prioritásai az alábbiak szerint foglalható össze:

- Helyi kultúra és történelem turisztikai eszközökön keresztüli népszerűsítése
- A környezet fenntartható használata a határtérségben
- Közlekedési infrastruktúra fejlesztése a személyek és áruk szabad mozgásának elősegítése érdekében
- IKT infrastruktúra fejlesztés és információ megosztás
- Természeti és ember okozta katasztrófa megelőzése érdekében kialakított közös tevékenységek megvalósítása, valamint veszélyhelyzetek közös kezelése
- Egészségügyi fejlesztések támogatása

A külgazdasági tevékenység erősítésének gyakorlati megvalósítását elősegítendően 2014-ben megnyílt Magyarország Pozsonyi Nagykövetségének Üzleti Központja. „Az Üzleti Központ tárgyalási, vállalati bemutatkozást segítő infrastruktúrát, ügyintézői munkaállásokat biztosít a kiutazó magyar és a magyar üzleti lehetőségek iránt érdeklődő szlovák kis- és középvállalkozások részére. Közreműködik a partnerek és üzleti lehetőségek felkutatásában, tárgyalások, árubemutatók, kontaktnapok szervezésében és a helyszín biztosításában, közös uniós projektek beindításában, széleskörű relációs és üzleti tanácsadás biztosítása mellett.”[4]

[4]Forrás: https://pozsony.mfa.gov.hu/page/K%C3%BClgazdas%C3%A1gi%20inform%C3%A1ci%C3%B3k

A magyar-szlovák gazdasági együttműködések legfontosabb intézményi keretét a Magyar-Szlovák Gazdasági Együttműködési Kérdések Vegyes Bizottsága (GEK VB) adja.

Szlovákia a több mint 650 kilométeres közös határszakaszával, azonos mennyiségi és minőségi elvárásokkal, relatíve alacsony szállítói költségekkel és hazai bázisról kiszolgálható szervizelési lehetőségekkel ideális feltételeket biztosít a magyar vállalkozások számára a külhoni terjeszkedéshez. Ugyanezen adottságokkal pedig Magyarország is rendelkezik ebben a viszonylatban, mely adottságok alapján a következő fejezetek egy vállalkozás alapításához elengedhetetlen magyarországi információkat tartalmazzák.

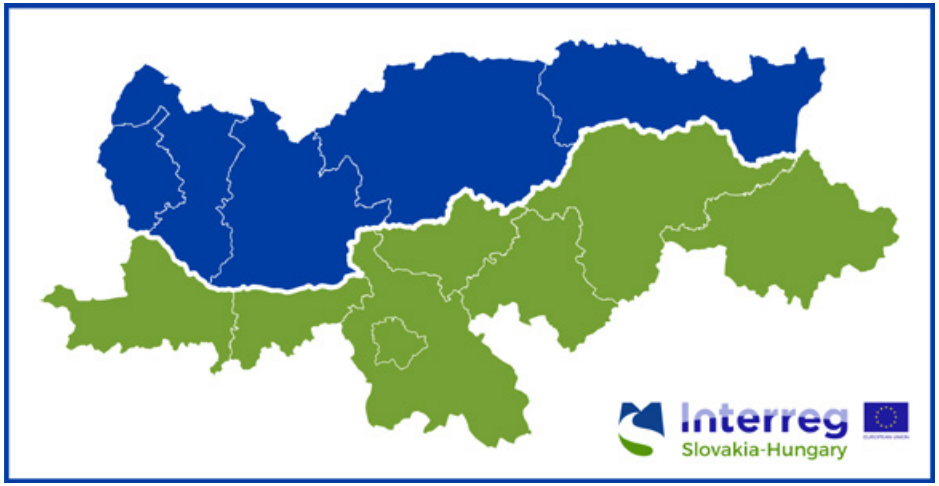

Forrás: http://www.skhu.eu/programme/eligible-area

2. VÁLLALKOZÁS INDÍTÁSA MAGYARORSZÁGON

A vállalkozások indításának és működtetésének gyakorlati kérdéseit megelőzően mindenekelőtt szükséges tisztázni, milyen formában is működhetnek Magyarországon gazdasági társaságok, valamint, hogy az egyes vállalkozási formák milyen előnyöket és hátrányokat jelentenek a tulajdonosok, vállalkozók számára.

2.1. Gazdasági társaságok[5]

A gazdasági társaságok olyan üzletszerű, közös gazdasági tevékenység folytatására, magánszemély vagy jogi személy tagok vagyoni hozzájárulásával létrehozott – és jellemzően a hozzájárulás arányában tulajdonolt – jogi személyiséggel rendelkező vállalkozások, amelyekben a tagok a nyereségből közösen részesednek és a veszteséget is közösen viselik. A nyereség a társaság tagjait vagyoni hozzájárulásuk – és az azzal jellemzően megegyező tulajdoni hányaduk – arányában illeti meg és a veszteséget is ennek megfelelő arányban kell viselniük. A társaság tagjai a többi taggal és a társaság szerveivel kötelesek együttműködni, illetve nem veszélyeztethetik a társaság céljainak elérését.

2.1.1. Gazdasági társaságok típusai[6]

Magyarországon gazdasági társaságként közkereseti társaság, betéti társaság, korlátolt felelősségű társaság vagy részvénytársaság alapítható. A gazdasági társaság nevében a gazdasági társaság formájára vonatkozó elnevezést vagy annak rövidítését fel kell tüntetni.

Közkereseti társaság

Közkereseti társaság (kkt.) létrehozása esetén a társasági szerződés megkötésével a társaság tagjai arra vállalnak kötelezettséget, hogy a társaság gazdasági tevékenységének céljára a társaság részére vagyoni hozzájárulást adnak és a társaságnak a társasági vagyon által nem fedezett kötelezettségeiért teljes mértékben, saját vagyonukkal felelnek. Ez azt jelenti, hogy perben állás esetén akár végrehajtás is végezhető a tagokkal szemben. A társaságba újonnan belépő tag ráadásul a belépés előtt keletkezett társasági kötelezettségekért a többi taggal azonos módon köteles helytállni.

A közkereseti társaság legfőbb szerve a tagok gyűlése, amely legalább háromnegyedes szótöbbséggel meghozott határozattal bármely kérdésben saját maga dönthet. A határozathozatal szótöbbséggel történik, annak során valamennyi tagnak azonos mértékű szavazata van. A vezető tisztségviselők visszahívásához legalább háromnegyedes szótöbbség kell, egyhangúlag meghozott határozat szükséges viszont a társasági szerződés módosításához, valamint a társaság átalakulásának, egyesülésének, szétválásának és jogutód nélküli megszűnésének elhatározásához.

A közkereseti társaság ügyvezetését az ügyvezető látja el, kijelölés vagy választás hiányában azonban minden tag ügyvezetőnek minősül. Ilyen esetben az ügyvezetők mindegyike eljárhat önállóan, ugyanakkor bármelyik ügyvezető tiltakozhat is egy másik ügyvezető tervezett vagy már megtett intézkedése ellen. Utóbbi esetben a tagok gyűlése jogosult az intézkedés elbírálására.

[5]Forrás: https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1300005.TV, PTK 3. könyv: A Jogi Személy 3. rész: Gazdasági szervezet XV. fejezet: 3:88– 3:93. §
[6]Forrás: XI. Cím 3:138. § - XV. Cím 3:323. §

A tagok részesedésüket vagy annak egy hányadát átruházhatják a társaság más tagjára vagy harmadik személyre. A tagsági jogviszony megszűnése esetén a volt taggal, örökösével vagy jogutódjával a társaságnak el kell számolnia, kivéve, ha a részesedést átruházták vagy ha a tag örököse, illetve jogutódja a társaságba tagként belépett.

A jogi személy jogutód nélküli megszűnésének általános esetein (lásd 2.1.4.) felül a közkereseti társaság jogutód nélkül megszűnik akkor is, ha tagjainak száma egy főre csökken, és az ettől számított hat hónapon belül a társaság nem jelenti be újabb tagnak a belépését. A közkereseti társaság betéti társasággá – valamint a betéti társaság közkereseti társasággá – a társasági szerződése módosításával alakulhat át.

A közkereseti társasági formában működő társaságok száma Magyarországon elenyésző, a háromezret sem éri el. A gyakorlatban ritkán használják, így a banki finanszírozási gyakorlata is hiányos.

Betéti társaság

A betéti társaság (bt.) alapvetően megegyezik a közkereseti társasági formával, csak kisebb részletekben tér el. Így betéti társaság létesítése esetén a társasági szerződés megkötésével a társaság tagjai arra vállalnak kötelezettséget, hogy a társaság gazdasági tevékenységének céljára a társaság részére vagyoni hozzájárulást adnak, valamint legalább az egyik tag (a továbbiakban: beltag) vállalja, hogy a társasági vagyon által nem fedezett kötelezettségeiért helytáll, miközben a másik tag (a továbbiakban: kültag) nem tartozik ilyen helytállási kötelezettséggel és nem lehet a társaság vezető tisztségviselője sem. Ha egy beltag kültaggá válik, a kültaggá válástól számított öt évig a beltagra vonatkozó rendelkezések szerint helyt kell állnia a módosítást megelőzően keletkezett társasági tartozásokért.

A jogi személy jogutód nélküli megszűnésének általános esetein (lásd 2.1.4.) felül a betéti társaság jogutód nélkül szűnik meg akkor is, ha minden beltag vagy kültag tagsági jogviszonya megszűnik, és az ettől számított hat hónapon belül a társaság nem jelenti be, hogy a társasági szerződés megfelelő módosításával helyreállította a betéti társaságként való működés feltételeit, vagy azt, hogy a betéti társaságot közkereseti társasággá alakította át.

A betéti társaság a gyakorlatban jellemzően mikrovállalkozási forma Magyarországon. Ennek oka, hogy a beltag társasági vagyon által nem fedezett kötelezettségekért történő helytállása a vállalkozási tevékenységek kockázata miatt elriasztó lehet a leendő beltagok számára. Szlovák megfelelője a komandit társaság.

Korlátolt felelősségű társaság

A korlátolt felelősségű társaság (kft.) olyan gazdasági társaság, amely előre meghatározott összegű törzsbetétekből álló törzstőkével alakul, és amelynél a tag kötelezettsége a társasággal szemben csak törzsbetétének szolgáltatására és a társasági szerződésben megállapított egyéb vagyoni értékű szolgáltatásokra terjedhet ki, így a társaság kötelezettségeiért sem köteles teljeskörűen helytállni.

A törzsbetétek a tagok vagyoni hozzájárulásai, amelyekből minden tag csak egyet birtokolhat, tehát, ha egy tag megszerez egy másik tagi törzsbetétet, nem két törzsbetéttel fog rendelkezni, hanem a saját törzsbetétének értéke emelkedik meg a megszerzett értékével. A tagok törzsbetétei különböző mértékűek lehetnek, az egyes törzsbetétek mértéke nem lehet kevesebb százezer forintnál. A törzsbetétek összege a törzstőke, amely egy kft. esetében nem lehet kevesebb mint hárommillió forint.

A törzsbetéthez kapcsolódó tagsági jogok és kötelezettségek összessége az üzletrész, amely a társaság nyilvántartásba vételével keletkezik. Az üzletrész mértéke a tagok törzsbetétjéhez igazodik, vagyis azonos mértékű üzletrészhez azonos tagsági jogok fűződnek. Az üzletrész a társaság tagjai között korlátlanul átruházható, de kívülálló személyre csak akkor lehet átruházni, ha a tag a törzsbetétet teljes mértékben szolgáltatta (azaz értékét a kft. számára teljesen megtérítette). Kivétel ez alól, ha az átruházásra azért kerül sor, mert a vagyoni hozzájárulás, illetve a pótbefizetés teljesítésének elmulasztása vagy kizárás miatt a tag tagsági viszonya megszűnt. Az üzletrész átruházását írásos formában rögzíteni kell, viszont a társasági szerződés módosítását nem igényli.

A társaság saját tőkéjéből a tagok javára kifizetést kizárólag az előző üzleti évi adózott eredménnyel kiegészített szabad eredménytartalékból teljesíthet. A tagot ebben az esetben a kifizetések céljából a törzsbetétek arányában meghatározott összeg (a továbbiakban: osztalék) illeti meg. Osztalékra a tagsági jogok gyakorlására jogosult tag tarthat igényt, a már teljesített vagyoni hozzájárulása arányában. A taggyűlés az osztalékfizetésről a beszámoló (lásd 2.1.3) elfogadásával egyidejűleg hoz határozatot.

A korlátolt felelősségű társaság legfőbb szerve a taggyűlés, amelynek kizárólagos hatáskörébe tartozik az olyan szerződés megkötésének jóváhagyása, amelyet a társaság saját tagjával, ügyvezetőjével, felügyelőbizottsági tagjával, választott társasági könyvvizsgálójával vagy azok közeli hozzátartozójával köt meg. Az ügyvezető köteles összehívni a taggyűlést vagy annak döntéshozatalát kezdeményezni a szükséges intézkedések megtétele céljából, ha tudomására jut, hogy a társaság saját tőkéje veszteség folytán a törzstőke felére csökkent, vagy a társaság saját tőkéje a törzstőke törvényben meghatározott minimális összege alá csökkent, vagy a társaságot fizetésképtelenség fenyegeti, fizetéseit megszüntette, vagy pedig, ha a vagyona tartozásait nem fedezi. Szükséges esetben a veszteségek fedezésére szolgáló pótbefizetésről is a taggyűlés dönthet.

A társaság ügyvezetéséért egy vagy több ügyvezető felelős. Ha a társaságnak több ügyvezetője van, az ügyvezetők önállóan is eljárhatnak, viszont mindegyikük tiltakozhat a másik ügyvezető bármely intézkedése ellen. Ebben az esetben az intézkedést a taggyűlés bírálja el, a taggyűlés döntéséig az nem hajtható végre. Az ügyvezető a társaság tagjairól tagjegyzéket is köteles vezetni.

A társaság jogutód nélküli megszűnése esetén a hitelezők kielégítése után fennmaradó vagyonból először a pótbefizetéseket kell visszatéríteni, majd a fennmaradó részt a törzsbetétek arányában kell felosztani a társaság tagjai között.

Egyszemélyes társaság egyrészt akkor jöhet létre, ha egy többszemélyes társaság valamennyi üzletrészét ugyanaz a tag szerzi meg, másrészt az előd nélküli alapítás is lehetséges. Egyszemélyes társaság esetében alapító okiratot kell készíteni és a legfőbb szerv hatáskörét az alapító vagy az egyedüli tag gyakorolja. Az egyszemélyes társaság új tagokkal kiegészülve többszemélyes társasággá válhat, de ez esetben a tagoknak az alapító okiratot társasági szerződésre kell módosítaniuk. A Kft. a legnépszerűbb jogi személyiségű társas vállalkozási forma Magyarországon. Az ilyen társas vállalkozások több, mint 70 százaléka kft. formájában működik. Az elterjedtség oka a könnyű alapítási procedúra, a viszonylag alacsony törzstőke követelmény és a korlátolt felelősség, amely határt szab a tulajdonosi kockázatnak. A korlátolt felelősségű társaság szlovák megfelelője az S.R.O.

Részvénytársaság

A részvénytársaság olyan gazdasági társaság, amely előre meghatározott számú és névértékű részvényből álló alaptőkével működik, és a részvényes kötelezettsége a részvénytársasággal szemben csak a részvény értékének szolgáltatására vonatkozik, vagyis a részvénytársaság kötelezettségeiért a részvényes alapvetően nem köteles helytállni. Ha a részvénytársaság részvényeit tőzsdére bevezették, akkor nyilvánosan működő részvénytársaságnak (nyrt.), amennyiben nem, akkor zártkörűen működő részvénytársaságnak (zrt.) minősül.

A részvények névértékének összege a részvénytársaság alaptőkéje. A zártkörűen működő részvénytársaság alaptőkéje nem lehet kevesebb mint ötmillió forint, a nyilvánosan működő részvénytársaság alaptőkéje pedig nem lehet kevesebb húszmillió forintnál, valamint a pénzbeli hozzájárulás összege nyrt. alapításakor nem lehet kevesebb az alaptőke harminc százalékánál.

„A részvény a kibocsátó részvénytársaságban gyakorolható tagsági jogokat megtestesítő, névre szóló, névértékkel rendelkező, forgalomképes értékpapír." A részvények a működési formától függően nyomdai úton vagy dematerializált formában állíthatók elő. A részvénytársaság a részvényesekről részvénykönyvet vezet, amelyben nyilvántartja a részvényesek jogszabályba foglalt alapadatait. Részvénytársaság alapításakor kötelező alapszabályt készíteni, amelynek tartalmaznia kell a jogszabályba foglalt általános és részvénytársaság-specifikus kötelező tartalmi elemeket.

A részvényes jogosult a közgyűlésen részt venni, felvilágosítást kérni, valamint észrevételt és indítványt tenni, szavazati joggal rendelkező részvény birtokában a részvény névértékével arányos mértékű szavazati jogot biztosít a részvényes számára. A részvénytársaság saját tőkéjéből a részvényes javára – annak tagsági jogviszonyára figyelemmel – osztalék formájában az előző év eredménye terhére kifizetést is teljesíthet, a részvényest a részvénye névértékével arányos osztalék illeti meg. Kifizetésre csak akkor kerülhet sor, ha a saját tőke emiatt nem csökkenne az alaptőke jogszabály által megállapított szintje alá, illetve, ha a kifizetés nem veszélyezteti a társaság fizetőképes mivoltát.

A részvénytársaság legfőbb szerve a közgyűlés, amelynek kizárólagos hatáskörébe tartozik a vezető tisztségviselők, felügyelőbizottsági tagok, valamint vezető állású munkavállalók hosszú távú díjazása. A közgyűlésnek kötelező határozatot hoznia, ha a részvénytársaság saját tőkéje bizonyos okokból a törvényileg meghatározott szint alá csökken, vagy ha a részvénytársaság vagyona már nem fedezi tartozásait, avagy fizetésképtelenség fenyegeti. A közgyűlés határozhat az alapszabály módosításáról, a társaság működési formájának megváltoztatásáról, a társaság átalakulásáról, egyesüléséről, szétválásáról, jogutód nélküli megszűnéséről, valamint az alaptőke leszállításáról is ¬– utóbbiról csak akkor kell döntenie, ha erről az alapszabály másképp nem rendelkezik.

A részvénytársaság ügyvezetését az igazgatóság látja el, amely három természetes személy tagból áll. Elnökét maga választja tagjai közül, határozatait pedig a jelenlévők szótöbbségével hozza. Nyilvánosan működő részvénytársaság esetében emellett – nem ügydöntő – felügyelőbizottság választása is kötelező, zártkörűen működő részvénytársaságnál viszont csak abban az esetben kell létrehozni, ha a részvényesek bizonyos hányada kifejezetten kéri. Nyilvánosan működő részvénytársaságnál emellett kötelező egy auditbizottság létrehozása is, valamint minden részvénytársaságnál állandó könyvvizsgálónak kell tevékenykednie.

A részvénytársaságok jogutód nélkül megszűnhetnek, átalakulhatnak, egyesülhetnek, a zártan működő részvénytársaságok pedig szét is válhatnak.

Egyszemélyes részvénytársaság – hasonlóan az egyszemélyes korlátolt felelősségű társasághoz – is létrejöhet, ha alapszabályában egy személy vállal kötelezettséget a társaság valamennyi részvényének átvételére. Emellett egyszemélyes társaság jön létre akkor is, ha egy többszemélyes részvénytársaság minden részvényét egy személy szerzi meg.

2.1.2. Gazdasági társaságok alapítása[7]

A gazdasági társaságok létesítő okirata – a részvénytársaság és az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság kivételével – a társasági szerződés. A létesítő okiratot valamennyi alapító tagnak alá kell írnia és közjegyzői okiratba vagy ügyvéd, illetve valamelyik alapító kamarai jogtanácsosa által ellenjegyzett magánokiratba kell foglalni.
A létesítő okiratban a társaság telephelyét és fióktelepét is fel kell tüntetni (ha utóbbi nyilvántartásba való bejegyzését a társaság kéri). Ha a társaság székhelye nem azonos a társaság központi ügyintézésének helyével, a létesítő okiratban a központi ügyintézés helyét is meg kell jelölni.

Egy gazdasági társaság alapítását a területileg illetékes nyilvántartó cégbíróságnál kell bejelenteni. Az okiratba foglalás és a bejelentés között a gazdasági társaság előtársaságként működhet, viszont gazdasági tevékenységet csak a nyilvántartásba-vételi kérelem benyújtása után folytathat. A létesítő okirat nem szerződéses úton történő módosításáról, a társaság cégnevének, székhelyének, telephelyeinek, fióktelepeinek és a társaság – főtevékenységnek nem minősülő – tevékenységi körének megváltoztatásáról a társaság legfőbb szerve dönthet. Ha valamely módosítás egyes tagok jogait hátrányosan érintené, akkor valamennyi tag egyhangú határozatára van szükség.

2.1.3. Gazdasági társaságok szereplői[8]

„A gazdasági társaság tagjainak döntéshozó szerve a legfőbb szerv, amelynek legfontosabb feladata a társaság alapvető üzleti és személyi kérdéseiben való döntéshozatal. A legfőbb szerv hatáskörébe tartozik a számviteli törvény szerinti beszámoló (a továbbiakban: beszámoló) jóváhagyása és a nyereség felosztásáról való döntés. A gazdasági társaság minden tagja jogosult személyesen vagy képviselő útján a legfőbb szerv tevékenységében részt venni. A társaság legfőbb szervében gyakorolható szavazati jog mértéke a tag vagyoni hozzájárulásához igazodik.”

[7]Forrás: XVI. fejezet: 3:94. § - 3:102. §
[8]XX: fejezet: 3:109. § - 3:132. §

A gazdasági társaság ügyvezetését a vezető tisztségviselő a társaság érdekeinek elsődlegessége alapján önállóan látja el, aki vezető tisztségviselőként a jogszabályoknak, a létesítő okiratnak és a társaság legfőbb szerve által hozott határozatoknak van alávetve, viszont a társaság tagjai nem utasíthatják, és hatáskörét a legfőbb szerv nem vonhatja el. A vezető tisztségviselő munkájának segítése érdekében a legfőbb szerv kinevezhet egy vagy több cégvezetőt. A cégvezető a vezető tisztségviselő rendelkezései alapján irányítja a társaság folyamatos működését. Az általános hatáskörű cégvezető mellett a társaság telephelyein és fióktelepein korlátozott hatáskörű cégvezetők is kinevezhetők. A vezető tisztségviselők megbízatása alapvetően öt évre szól.

Felügyelőbizottságot akkor kötelező létrehozni, ha a társaság teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalóinak száma éves átlagban meghaladja a kétszáz főt. Ha a társaságnál felügyelőbizottság működik, a társaság legfőbb szervének figyelembe kell vennie a felügyelőbizottság jelentéseit, valamint, ha a legfőbb szerv tevékenysége például sérti a társaság érdekeit, a felügyelőbizottság összehívhatja a társaság legfőbb szervének ülését ennek megtárgyalására. A felügyelőbizottság három tagból áll, megbízatásuk alapvetően öt évre szól.

„A legfőbb szerv által választott állandó könyvvizsgáló feladata, hogy a könyvvizsgálatot szabályszerűen elvégezze, és ennek alapján független könyvvizsgálói jelentésben foglaljon állást arról, hogy a gazdasági társaság beszámolója megfelel-e a jogszabályoknak és megbízható, valós képet ad-e a társaság vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről, működésének gazdasági eredményeiről.” Az állandó könyvvizsgáló kizárólag a könyvvizsgálói nyilvántartásban szereplő egyéni könyvvizsgáló vagy könyvvizsgáló cég (illetve konkrétan annak kijelölt alkalmazottja) lehet. Nem lehet állandó könyvvizsgáló a gazdasági társasághoz a jogszabályok által meghatározott szinten bármilyen módon (pl. munkavállaló, közvetlen hozzátartozó stb.) kapcsolódó személy. Az első állandó könyvvizsgálót a létesítő okiratban kell kijelölni, ezt követően a könyvvizsgálót a társaság legfőbb szerve választja, legfeljebb öt évre.

2.1.4. Gazdasági társaságok megszüntetése vagy átalakulása[9]

Egy gazdasági társaság más társasági formába tartozó gazdasági társasággá, egyesüléssé vagy szövetkezetté alakulhat át, és ugyanezekkel egyesülhet is. Ha egymást követő két üzleti évben a társaság saját tőkéje nem éri el az adott társasági formára kötelezően előírt jegyzett tőkét és azt a törvényileg meghatározott határidőn belül nem biztosítják a tagok, akkor a gazdasági társaság köteles elhatározni átalakulását. Átalakulás helyett a gazdasági társaság jogutód nélkül is megszűnhet vagy egyesülhet egy másik gazdasági társasággal. Az átalakulás vége előtt tisztázni kell a tagokat jövőben megillető tőkehányadot, valamint a részt venni nem kívánó tagokat megillető vagyonhányadot.

A részvénytársaságok átalakulására, egyesülésére és szétválására speciális szabályok érvényesek, e cégforma átalakuláskor ugyanis a részvények érvénytelenné válnak. Nyilvánosan működő részvénytársaság szét nem válhat, zártan működő részvénytársaság szétválásakor pedig ugyanúgy kell eljárni, mint egyesülés esetén.

[9]Forrás: XXI. fejezet: 3:133. § - 3:136. § és XXII. Fejezet: 3:137. §

A gyakorlatban gazdasági társaságok átalakulásának nem csupán a saját tőke kritikus szint alá csökkenése lehet az oka, hanem éppen ellenkezőleg, a dinamikus fejlődés is. A cégstruktúra átalakítására ilyenkor általában a finanszírozás, az új tulajdonosok belépése, döntési kompetenciák új lehatárolása, valamint a tőkebevonás és finanszírozás megkönnyítése érdekében kerül sor. Egy jellemző fejlődési út lehet egy sikeres bt. vagy egyéni vállalkozás átalakulása korlátolt felelősségű társasággá majd részvénytársasággá.

2.2. Önálló és egyéni vállalkozás[10]

Magyarországon természetes személy üzletszerű – azaz rendszeresen, nyereség- és vagyonszerzés céljából, saját gazdasági kockázatvállalás mellett folytatott – gazdasági tevékenységet egyéni vállalkozóként végezhet. Egyéni vállalkozó nem csak magyar állampolgár, hanem az Európai Unió más tagállamának, vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más államnak az állampolgára is lehet. Nem lehet egyéni vállalkozó ugyanakkor kiskorú és gondnokság alatt álló személy, bizonyos törvényileg meghatározott bűncselekvény miatt jogerősen elítélt személy, illetve olyan személy sem, aki egyéni cég vagy gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja.

Az egyéni vállalkozói forma az azt választók száma szerint Magyarország legnépszerűbb vállalkozási formája. A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint a több mint hétszázezer magyarországi vállalkozás több, mint fele egyéni vállalkozói keretek között működik. Ennek oka az egyszerű és gyors elindítás, a csekély adminisztráció, a különösen a KATA (kisadózó vállalkozások tételes adója) adózás bevezetése óta egyszerű és kedvező adózás.

Egy természetes személynek egyidejűleg egyszerre csupán egy egyéni vállalkozói jogviszonya állhat fenn. A gyakorlatban megfigyelhető, hogy egy családon belül több egyéni vállalkozás is működhet és a családtagok az ügyfelek felé irányuló számlázásokat optimalizálják annak érdekében, hogy külön-külön ne lépjék át az adminisztratív könnyítésre lehetőséget adó méretbeli határokat.

2.2.1. Egyéni vállalkozás szabályozása[11]

Az egyéni vállalkozások szabályozásával két szerv foglalkozik Magyarországon: a nyilvántartást vezető szerv és a Hatóság. E Hatóságként a 254/2018. Kormányrendelet a fővárosi és megyei kormányhivatalok fővárosi kerületi és járási hivatalait jelölte ki. Ennek köszönhetően országos lefedettséggel érhető el az egyéni vállalkozásokat érintő ügyintézés.

A nyilvántartást vezető szerv vezeti az egyéni vállalkozók nyilvántartását, többek között ellenőrzéseket végez, valamint szakmai irányítást és felügyeletet gyakorol az egyéni vállalkozói tevékenységgel kapcsolatos ügyekben eljáró, a Kormány által rendeletben kijelölt szerv (a továbbiakban: Hatóság) bizonyos tevékenységei felett.

[10]Forrás: https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A0900115.TV

[11]2009. évi CXV. Törvény az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről 1. § és 2. § 3-17. § és 19/A-C §

A Hatóság országos illetékességgel ellátja az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének és megszüntetésének bejelentésével kapcsolatos feladatokat, tájékoztatást nyújt az egyéni vállalkozói tevékenység folytatásához szükséges információkról, a képesítéshez, valamint hatósági engedélyhez vagy bejelentéshez kötött gazdasági tevékenységekről, valamint ellenőrzést is folytathat.

Az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének és megszüntetésének bejelentése elektronikus úton, elektronikus azonosítást követően vagy a Hatóságnál is kezdeményezhető. Az egyéni vállalkozói tevékenységet akkor lehet megkezdeni, ha az a nyilvántartást vezető szerv részére bejelentésre kerül.

Ha az egyéni vállalkozó kéri, a Hatóság egyéni vállalkozói igazolványt állít ki részére. Az egyéni vállalkozó gazdasági tevékenysége során az „egyéni vállalkozó” megjelölést (vagy annak e.v. rövidítését) és nyilvántartási számát neve (aláírása) mellett minden esetben köteles feltüntetni. Az egyéni vállalkozó székhelye, telephelye és fióktelepe olyan ingatlan lehet, amely az egyéni vállalkozó tulajdonát képezi, vagy amelynek használatára az egyéni vállalkozó egyébként jogosult.

Az egyéni vállalkozó tevékenységéből eredő kötelezettségeiért teljes vagyonával felel és köteles személyesen – vagy közreműködőként alkalmazott útján – részt venni a tevékenység folytatásában. Az egyéni vállalkozó több tevékenységet folytathat, akár több telephelyen, fióktelepen is. Bizonyos hatósági engedélyhez kötött tevékenységeket az egyéni vállalkozó csak akkor kezdhet el vagy végezhet, ha rendelkezik a vonatkozó engedéllyel. Bármilyen képesítéshez kötött tevékenységet az egyéni vállalkozó csak akkor folytathat, ha a jogszabályokban meghatározott képesítési követelményeknek megfelel, vagy ha a határozatlan időre foglalkoztatott közreműködő rendelkezik a képesítéssel. A képesítési követelményeknek a tevékenység folytatása során folyamatosan meg kell felelni – adott esetben minden telephelyen és fióktelepen – és haladéktalanul be kell jelenteni, ha a tevékenység gyakorlására vonatkozó jogszabályi előírásoknak már nem felel meg. Az egyéni vállalkozó a nyilvántartásba csak olyan tevékenységet jelenthet be, amely gyakorlásához a vonatkozó jogszabályi előírásokat teljesítette.

Az egyéni vállalkozói tevékenység ellenőrzésének célja az egyéni vállalkozói nyilvántartás közhitelességének, valamint az egyéni vállalkozói tevékenység törvényes működésének biztosítása, amelyet a Hatóság és a nyilvántartást vezető szerv egyaránt végezhet.

2.2.2. Egyéni vállalkozói tevékenység szüneteltetése vagy megszüntetése[12]

Az egyéni vállalkozói tevékenység szünetelésének bejelentése elektronikus úton, elektronikus azonosítást követően kezdeményezhető. Az egyéni vállalkozói tevékenységét legalább egy hónapig, legfeljebb két évig lehet szüneteltetni. A szünetelés időtartama alatt az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozásához kapcsolódó tevékenységet nem végezhet, és kapcsolódó új jogosultságokat sem szerezhet, viszont a szünetelésig keletkezett és az azt követően esedékessé váló fizetési kötelezettségeit a szünetelés ideje alatt is teljesítenie kell. A szüneteltetett egyéni vállalkozói tevékenységet a nyilvántartást vezető szervnél tett bejelentés után lehet folytatni.

[12] 4. §, 18. § és 19. §

Az egyéni vállalkozói tevékenységre való jogosultság az alábbi esetekben szűnhet meg:

- az egyéni vállalkozó tevékenysége megszüntetését valamelyik szabályozó szervnek bejelenti;
- az egyéni vállalkozó egyéni céget alapított vagy annak tagjává vált;
- az egyéni vállalkozó halála vagy gondnokság alá helyezése esetén;
- ha az adóhatóság törölte az egyéni vállalkozó adószámát;
- kizáró ok vagy összeférhetetlenség megállapítása esetén;
- vagy ha túl sokáig szüneteltette az egyéni vállalkozói tevékenységét.

A Hatóság emellett megtilthatja az egyéni vállalkozói tevékenység folytatását, ha az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének feltételei nem állnak fenn vagy a tevékenység folytatását kizáró ok áll fenn, például, ha az egyéni vállalkozó nem rendelkezik nyilvántartott székhellyel vagy főtevékenységgel.

2.2.3. Egyéni cég alapítása, működése, megszüntetése[13]

„Az egyéni cég az egyéni vállalkozói nyilvántartásban szereplő természetes személy által alapított, jogi személyiséggel nem rendelkező jogalany, amely a cégnyilvántartásba történő bejegyzéssel jön létre. Az egyéni cég jogképes, cégneve alatt jogokat szerezhet és kötelezettségeket vállalhat, így különösen tulajdont szerezhet, szerződést köthet, pert indíthat és perelhető."

Az egyéni cégnek csak egy tagja (alapítója) lehet és egy természetes személy kizárólag egy egyéni cég alapítója lehet és az alapítás tényét be kell jelenteni a cégbíróságnak. Egyéni cég átalakulással, vagy nem üzletszerű gazdasági tevékenységre nem hozható létre, valamint egyéni cég és tagja nem lehet gazdasági társaságban korlátlanul felelős tag. Egyéni cég esetén a legfőbb szervezet megegyezik az egyéni cég alapítójával. Egyéni cég alapításához alapító okiratot kell készíteni, amely az egyéni cég működésének és gazdálkodásának alapokmánya, tartalmát az alapító szabadon állapíthatja meg.

Az alapító okiratban meg kell határozni a cég jegyzett tőkéjét, amely, ha kétszázezer forintnál több, akkor nem pénzbeli hozzájárulásokból is állhat, egyéb esetben viszont csak pénzbeli hozzájárulásokból tevődhet össze. Az egyéni cég elnevezést (vagy annak ec. rövidítését) az egyéni cég nevében fel kell tüntetni. Az egyéni cég kötelezettségeiért alapesetben az egyéni cég felel a vagyonával, azonban, ha az egyéni cég vagyona a követelést nem fedezi, akkor a tag azért saját vagyonával is korlátlanul felel. Kifizetést a cég tőkéjéből lehet kezdeményezni a tag számára. A képesítésekre és engedélyekre vonatkozó jogszabályok az egyéni vállalkozókra érvényesekhez hasonlóan vonatkoznak az egyéni cégekre is.

Egyéni cég gazdasági társasággá a hatályos jogszabályok figyelembevételével alakulhat át (jogutódlással járó megszűnés), illetve jogutód nélkül is megszűnhet.

[13]20-34. § 2.3. Fióktelep

2.3. Fióktelep[14]

„A fióktelep egy külföldi vállalkozás jogi személyiséggel nem rendelkező, gazdálkodási önállósággal felruházott olyan szervezeti egysége, amelyet önálló cégformaként a belföldi cégnyilvántartásban a külföldi vállalkozás fióktelepeként bejegyeztek." Külföldi vállalkozások tehát fióktelepek útján végezhetnek vállalkozási tevékenységet Magyarországon. A fióktelep vagyont szerezhet, szerződést köthet, pert indíthat és perelhető is egyúttal. A magyar jog szerint, a külföldi vállalkozások fióktelepei teljesen azonos elbánásban részesülnek, mint a belföldi vállalkozásoké, azonban bizonyos jogszabályok által meghatározott indokolt esetekben (pl. közrend, közbiztonság, közegészségügy, a pénzügyi rendszer stabilitása stb. érdekében) eltérő szabályozást állapíthat meg. A fióktelep könyvvezetésére és a beszámolóra vonatkozó előírásokat a számviteli jogszabályok tartalmazzák, a vállalkozás tevékenységére, belföldi piaci magatartására pedig a belföldi székhelyű vállalkozásokra vonatkozó szabályok az irányadók. A fióktelep alapvetően devizabelföldinek minősül, eszerint kell a külkereskedelmi szerződéseket is megkötnie, illetve az engedélyköteles ügyletek esetén a szükséges engedélyeket beszereznie.

A fióktelep több településen is rendelkezhet működési hellyel, vagyis telephellyel, működését pedig a cégnyilvántartásba való bejegyzést követően kezdheti meg. Külföldi (EGT-államban letelepedett) vállalkozás bizonyos esetekben akkor is végezhet engedélyhez kötött tevékenységeket helyi fióktelepe útján Magyarországon, ha a székhelyén rendelkezik a vonatkozó engedélyekkel. A külföldi vállalkozás folyamatosan köteles biztosítani a fióktelep működéséhez, a tartozások kiegyenlítéséhez szükséges vagyont, valamint a vállalkozás és a fióktelep egyetemlegesen és korlátlanul felel a fióktelep tevékenysége során keletkezett tartozásokért. Az ezzel összefüggő eljárások magyar bíróság előtt is megindíthatók a vállalkozás és a fióktelep ellen.

A fióktelepet munkaviszonyban foglalkoztatott, kirendelt, vagy tartós megbízási jogviszonyban álló, belföldi lakóhellyel rendelkező személyek képviselhetik, viszont nem lehet a fióktelep képviselője olyan magánszemély, akit bűncselekvény elkövetése miatt jogerősen szabadságvesztésre ítéltek. A foglalkoztatottak a külföldi vállalkozással állnak jogviszonyban, a munkáltatói jogokat a külföldi vállalkozás a fióktelepén keresztül gyakorolja.

A fióktelep a cégnyilvántartásból való törléssel szüntethető meg. A cégbíróság akkor törölheti a fióktelepet a nyilvántartásából, ha a fióktelep működésével kapcsolatban: a külföldi vállalkozásnak nincs köztartozása Magyarországon, az esetleges hitelezőknek nincs követelésük, vagy pedig nincs rendezetlen vagyoni követelésekkel járó, folyamatban lévő hatósági vagy bírósági eljárás a külföldi cég ellen. A fióktelep akkor sem szüntethető meg, ha a külföldi vállalkozás vagy a fióktelep ellen folyamatban lévő fizetésképtelenségi eljárás folyik.

[14]Forrás: https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700132.TV
1997. évi CXXXII. Törvény a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepeiről és kereskedelmi képviseleteiről 1-24. §

2.4. Kereskedelmi képviselet[15]

Az állandó jellegű kereskedelmi képviselet a külföldi vállalkozás jogi személyiséggel nem rendelkező magyarországi szervezeti egysége, amely működését a cégnyilvántartásba való bejegyzést követően kezdheti meg. A kereskedelmi képviselet legfőbb feladatai közé a külföldi vállalkozás számára, a külföldi vállalkozás nevében történő szerződésközvetítések, a szerződéskötések előkészítésében való részvétel és a tájékoztatási, reklám- és propagandatevékenységek tartoznak.

„A kereskedelmi képviselet a külföldi vállalkozás nevében és javára megkötheti a képviselet működtetésével összefüggő szerződéseket. Ha jogszabály valamilyen termék vagy szolgáltatás tekintetében tevékenységéhez külön engedély meglétét követeli meg, a kereskedelmi képviselet a tevékenységet csak az engedély birtokában folytathatja. A kereskedelmi képviselet saját nevében vállalkozási tevékenységet, továbbá ügyvédi tevékenységet nem folytathat."

A kereskedelmi képviseletnél foglalkoztatottak a külföldi vállalkozással állnak jogviszonyban, a munkáltatói jogokat a külföldi vállalkozás a kereskedelmi képviseletén keresztül gyakorolja.

A kereskedelmi képviselet a cégbírósági nyilvántartásból történő törléssel szűnik meg. A cégbíróság akkor törölheti a kereskedelmi képviseletet a nyilvántartásából, ha a külföldi vállalkozásnak nincs köztartozása Magyarországon, az esetleges hitelezőknek nincs követelésük, vagy pedig nincs folyamatban lévő hatósági vagy bírósági eljárás a külföldi cég ellen.

3. VÁLLALKOZÁST ÉRINTŐ LEGFONTOSABB JOGSZABÁLYOK

Magyarországon a vállalkozások működését rengeteg jogszabály tartja strukturált keretek között, a következőkben ezek közül néhány olyat emelünk ki, amelyek ismerete elengedhetetlen itthon egy vállalkozás sikeres működtetéséhez.

„Ha a jogszabályok valamely gazdasági tevékenység gyakorlását hatósági engedélyhez kötik, a társaság e tevékenységet csak a véglegessé vált hatósági engedély birtokában kezdheti meg. A hatályos vonatkozó jogszabályok által képesítéshez kötött tevékenységet a gazdasági társaság csak akkor végezhet, ha az e tevékenységben személyes közreműködést vállaló tagja, vagy a társasággal munkavégzésre irányuló polgári jogi vagy munkajogi jogviszonyban álló legalább egy személy a képesítési követelménynek megfelel." – PTK 3. könyv: A Jogi Személy Harmadik rész: Gazdasági Társaság 97. §. Ilyen engedély például a környezetvédelmi engedély (314/2005. (XII. 25.) Korm. Rendelet), amely nélkül végeredményben nem létesíthető többek között bevásárlóközpont, élelmiszeripari üzem vagy textilüzem; a jövedéki termékek előállításához, szállításához, felhasználásához, tárolásához, forgalmazásához szükséges engedélyek (2016. évi LXVIII. törvény a jövedéki adóról) vagy a 239/2009. (X. 20.) Korm. rendelet alapján a szálláshely-szolgáltatási tevékenység folytatásához szükséges szálláshely-üzemeltetési engedély.

[15]Forrás: https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700132.TV
1997. évi CXXXII. Törvény a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepeiről és kereskedelmi képviseleteiről 25-30. §

A követelésrendezésről a 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről, Hatodik könyv, a szerződés általános szabályairól rendelkező második része ad mélyebb tájékoztatást (https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1300005.TV).

A megbízási jogviszonyról a 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről, Hatodik könyv, Harmadik rész, XVI. cím XXXIX. fejezete rendelkezik, míg a vállalkozási jogviszonyról ugyanezen törvény, azonos könyve és része XIV. címének XXXII. fejezete (https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1300005.TV).

A kártérítési felelősségről a 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről, Hatodik könyv, Negyedik részének, XXVI. cím szerinti rendelkezések adnak pontos tájékoztatást (https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1300005.TV).

A fogyasztói érdekek védelmét, valamint azok érvényesítéséhez szükséges eszközök, intézmények meglétét az 1997. évi CLV. törvény a fogyasztóvédelemről biztosítja (https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700155.TV).

A munka törvénykönyve (2012. évi I. törvény) a tisztességes foglalkoztatás alapvető szabályait határozza meg a vállalkozás és a munkavállalás szabadságának elve szerint, tekintettel a munkáltatók, valamint a munkavállalók gazdasági és szociális érdekeire egyaránt (https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1200001.TV).

A piacgazdaság működését, meghatározza a vállalkozók, nem nyereségorientált, valamint egyéb gazdálkodó szervezetek pénzügyi és jövedelmi helyzetéről rendelkezésre álló aktuális, objektív információk megléte. Ennek biztosítása érdekében készült a 2000. évi C. törvény a számvitelről (https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A0000100.TV).

Az egészségre nem káros, azt nem terhelő biztonságos munkavégzés tárgyi, személyi feltételeinek megteremtése, valamint a munkabalesetek és a munkavégzéssel kapcsolatos megbetegedések megelőzése érdekében hatályos az 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről (https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99300093.TV).

A bárhol a világon európai ügyfelek, partnerek adataival kapcsolatba kerülő cégek adatkezelési gyakorlatában változást okozott az EU General Data Protection Regulation (Általános Adatvédelmi Rendelet) hatályba lépése, amely tovább szigorította az adatvédelmi előírásokat. Napjainkban az adatok kezelésére, megfelelő védelmére, a bekövetkező incidensek bejelentésére és a kapcsolódó intézkedések megtételére a vállalkozásoknak is fokozott figyelmet kell fordítaniuk. Magyarországon e kötelezettségekről és jogokról az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról 2011. évi CXII. törvény rendelkezik (https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1100112.TV).

2018. január 1. óta a gazdálkodó és egyéb szervezetek elektronikus ügyintézésre kötelesek az úgynevezett Cégkapu rendszeren keresztül. A vállalkozások alapításához, adminisztrációjához és működéséhez kapcsolódóan számos funkciót kínáló online felület jogszabályi hátterét az elektronikus ügyintézés részletszabályairól szóló 451/2016. (XII. 19.) Korm. rendelet 89-91. §-a. teremti meg (https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1600451.KOR).

Nem egyetlen jogszabály által kijelölt terület, ám a megbízható, szakmailag komoly vállalkozás működésből nem hagyható ki a szakmai felelősségbiztosítás területe. A szakmai felelősségbiztosítások egyszerűen megfogalmazva arra szolgálnak, hogy a vállalkozási tevékenység során a vállalkozás által esetlegesen okozott anyagi károkért egy biztosító a rendszeresen fizetett biztosítási díj ellenében helytálljon. Jellemző, hogy egyes ágazatokban, beszerzések során a szerződéskötéshez jogszabályi vagy üzleti gyakorlati előírás is bizonyos limithatárú felelősségbiztosítással rendelkezni. A biztosítási kötvény másolatát a megbízottnak/vállalkozónak olykor a szerződés mellékleteként is szerepeltetnie kell. A szakági műszaki tervezői felelősségbiztosítás, az építőipari kivitelezői felelősségbiztosítás, a hitelintézetek által a vagyonértékelőktől megkövetelt felelősségbiztosítás szemléletes példák a biztosítás jelentőségére. Érdemes megjegyezni, hogy egy szakmai felelősségbiztosítás megléte a vállalkozás presztízsét is növeli, biztonságot sugall és mint ilyen marketingelőnyt is jelenthet.

A szakmai felelősségbiztosítások megkötése előtt érdemes független alkuszcég bevonásával versenyeztetni a biztosítókat, mivel jelentős különbségek lehetnek a biztosítók ajánlatai között.

4. FINANSZÍROZÁSI FORRÁSOK

A vállalkozások működéséhez, fejlesztéséhez elérhető finanszírozási formák közül hazánkban a vállalkozók körében legnépszerűbb forrásnak a vissza nem térítendő európai uniós, illetve hazai állami támogatások számítanak. Mindemellett egyre nagyobb hangsúly helyeződik az ún. visszatérítendő támogatásokra, valamint a külső tőkebevonási lehetőségekre.

A 2014-2020-as uniós költségvetési ciklusban több mint 25 milliárd euró forrásból gazdálkodhat Magyarország, amelynek 60%-a közvetlenül gazdaságfejlesztési célokra fordítódik. Ezen belül kiemelkedően magas a kis-és középvállalkozások versenyképességének javítását célzó programok összege, amely közel 2,94 milliárd eurót tesz ki.

Vissza nem térítendő támogatás akkor nyújtható szervezetek, illetve esetenként magánszemélyek részére, amennyiben olyan projektek megvalósítása a cél, amely előbbre viszik az Európai Unió szakpolitikai törekvéseit. Ilyen formában minden esetben az EU nyújtja a támogatást, a támogatási lehetőségről pedig az Európai Bizottság ad hírt pályázati felhívás formájában.

Jellemzően az EU nem finanszírozza teljes egészében a projekt megvalósításának költségeit, a projektgazdának bizonyos önrészt hozzá kell tennie. Így ez a konstrukció leginkább társfinanszírozásnak fogható fel.

Visszatérítendő támogatás: a kölcsönök, a garanciák és a tőkefinanszírozás pénzügyi segítséget jelent a pályázó vállalkozások számára. Az EU olyan projektek megvalósításához nyújt ilyen formában segítséget, amelyek a szakpolitikái és a programjai végrehajtásához járulnak hozzá.

A kutatás és innováció kiemelt terület az Európai Unió politikájában, így az ezekbe történő beruházások esetében, minden rendű és rangú vállalkozásnak hitelt nyújt. A kibocsátott garanciák pedig segítséget jelentenek a kedvezményezettek számára, mivel ezeknek köszönhetően egyrészt könnyebben, másrészt előnyösebb feltételek mellett juthatnak hozzá a projekt megvalósításához szükséges pénzhez. Az EU által nyújtott garanciák a bankok és a hitelezők kölcsönnyújtási hajlandóságát növelik. Végezetül e finanszírozási forma alá esik az is, mikor az EU résztulajdonosként kapcsolódik be egy projekt megvalósításába.

A jelenlegi (2014-2020) költségvetési és programozási időszakban a korábbiaknál jelentősen nagyobb szerepet játszanak a pénzügyi eszközök. A visszatérítendő pénzügyi támogatások növekvő szerepet töltenek be az Európai Unió kohéziós politikájában. Tekintettel arra, hogy a kohéziós politika keretében nyújtott támogatásoknak Magyarország az egyik legnagyobb felhasználója, ezek a források kiemelt szerepet játszanak a támogatáspolitikában és a 2020 utáni 2021-2027-s költségvetési időszakban jelentőségük még tovább növekszik.

A visszatérítendő pénzügyi eszközök motivációt jelentenek a kedvezményezettek számára, elősegítik a sikeres végrehajtást, a visszatérítési kötelezettség pedig növeli a projektgazdák érdekeltségét a beruházások eredményes végrehajtásában.

A pénzügyi eszközök elsősorban azokban az esetekben használhatók, amikor jövedelemtermelő tevékenységet eredményez a projekt (pl. üzleti tevékenység vagy infrastruktúra-fejlesztés), viszont a piacon nem lehetséges megfelelő finanszírozási forrást találni.

A 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásával kapcsolatban úgy döntött, hogy a 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának átfogó célja a fenntartható, magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővítésére épülő gazdasági növekedés, amely a:

- *Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása*
- *Kutatás, technológiai fejlesztés és innováció*
- *Infokommunikációs fejlesztések*
- *Energia*
- *Foglalkoztatás*
- *Versenyképes munkaerő*
- *Turizmus*
- *Pénzügyi eszközök prioritásokon alapszik.*

A Strukturális Alapokból nyújtott közvetett támogatások mellett számos finanszírozási lehetőség áll a vállalkozások rendelkezésére. Az Európai Bizottság további támogatási programokat működtet, amelyeket közvetlen brüsszeli támogatásnak nevezünk és igénybevételük az Európai Beruházási Bank és/vagy Alap által kiválasztott ún. pénzügyi közvetítőkön keresztül történik.

Ezek a források mikro, kis-és középvállalkozások fejlesztéseit támogatják. Nagyvállalkozások kizárólag abban az esetben részesülhetnek támogatásban, amennyiben a támogatás kimutathatóan a kkv-knál hasznosul.

Az uniós források mellett a Magyar Állam, illeszkedve a gazdaságpolitikai fejlesztési célokhoz, illetve az európai uniós stratégiai irányokhoz, hazai költségvetési forrásból is támogatja a vállalkozások fejlesztéseit, amelyekhez jogszabályban meghatározott támogatási intenzitáson, vissza nem térítendő támogatást nyújt.

A jelenlegi költségvetési ciklusban a vissza nem térítendő források jelentős része a feldolgozóipar, illetve az ún. szabad vállalkozási zónában működő vállalkozások fejlesztéseit támogatja.

Általánosságban elmondható, hogy a pályázói alkalmasság és a jogosultsági kritériumok az egyes támogatások esetében az alábbi szűrőfeltételek mentén kerülnek meghatározásra:

- vállalkozás életszakasza: lezárt üzleti évek száma,
- gazdálkodási adatok:
- árbevétel – árbevétel növekedés aránya,
- export árbevétel aránya,
- K+F tevékenységből származó árbevétel aránya
- saját tőke mértéke,
- mérlegfőösszeg,
- tulajdoni hányad,
- foglalkoztatottak száma,
- személyi jellegű ráfordítások mértéke.

4.1. Külső tőkebevonás lehetőségei

4.1.1. Pénzügyi eszközök

2014-2020 között a fent említett pénzügyi eszközök megoszlása az alábbiak szerint alakul: 175,37 milliárd forint a visszatérítendő támogatás, 502,56 milliárd forint a kombinált finanszírozás, ahol egy rész az önrészen felül vissza nem térítendő, a másik része pedig visszatérítendő forrást jelent a vállalatok számára.

A visszatérítendő és kombinált támogatások közvetítője a Magyar Fejlesztési Bank. Ezeknél a támogatási típusoknál nincs feldolgozóipari fókusz, a teljes kkv szektor számára igénybe vehetőek a források.

4.1.2. Tőkelapok, tőkebevonás

Jelenleg a korábbi költségvetési időszaknál lényegesen nagyobb volumenű tőke érhető el Magyarországon. Mind piaci, mind pedig állami befektetők, tőkealapok keresik a befektetési lehetőségeket, a kockázati tőkebefektetés egyre szélesebb körben válik ismertté, emellett folyamatosan növekszik a privát források piaci jelenléte, ahol vállalkozások és magánszemélyek fektetik be vagyonukat.

Azok számára, akik hajlandók (vagy kénytelenek) új tulajdonostársat is befogadni a tőkéért cserébe ma a következő alternatívák állnak rendelkezésre:

- állami kockázati tőkealap kezelők: 10-15% körüli éves hozamelvárással fektetnek be;
- privát kockázati tőke szereplők, vagy magánbefektetők: 25-30%-os hozamelvárás mellett adnak tőkét. Ebben az esetben a legvalószínűbb kimenetel, hogy 3-7 évvel a befektetést követően pénzügyi, vagy szakmai befektetőnek adják el részesedésüket (azaz nem az alapító tulajdonosra száll vissza a külső tulajdonrész);
- tőkebefektetések induló cégeknek: a megcélzott megtérülési szint bőven meghaladja a 30%-ot is, rendkívül magas kockázatú befektetésnek számít.

A Magyar Nemzeti Bank által bejegyzett, aktívan befektető alapok listája itt érhető el:
https://kozzetetelek.mnb.hu/kockazati_tokealapok_alapkezelok

Legfontosabb állami tőkealapok:

Hiventures Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt.: fő céljaink az inkubációs (pre-seed), magvető (seed), és korai növekedési (growth) szakaszokra fókuszáló kockázati tőkeprogramok működtetése. A program segítségével alapítás előtt álló, esetleg fiatal, K+F+I tevékenységet végző vállalkozásokat támogat.

Széchenyi Tőkealap-kezelő Zrt.: 100 százalékos állami tulajdonban lévő gazdasági társaság, amelynek megbízott vagyonkezelője a Pénzügyminisztérium. Jelenlegi tőkeprogramjain keresztül közel 71 milliárd forint tőkekerettel gazdálkodik, amely összeget elsősorban a hazai kis- és középvállalkozások fejlesztése, valamint hosszú távú növekedési pályára állítása céljából fekteti be bővülési potenciállal rendelkező cégekbe. A tőkeinjekció mellett stratégiai szintű üzleti-pénzügyi tanácsadási szolgáltatással is segíti a portfóliócégek növekedését, termékfejlesztését, piaci terjeszkedését, exporttevékenységét, munkahely-teremtési céljait, illetve strukturális átalakulását.

<u>Tőkeprogramok:</u>

- Széchenyi Tőkebefektetési Alap
- Irinyi Kockázati Tőkealapok
- Kárpát-medencei Vállalkozásfejlesztési Kockázati Tőkealap

Nemzeti Tőzsdefejlesztési Alap

4.1.3. Közvetlen brüsszeli forrás – COSME

A közvetlen közösségi programokon belül az alábbiakban található pénzügyi eszköz: Horizon 2020 (H2020), Creative Europe (Kreatív Európa), COSME, EaSI, LIFE, Erasmus+, CEF (Európai Hálózatfejlesztési Eszköz). Ezek közül vállalkozások számára legfontosabb a COSME – program a vállalkozások versenyképességéért és a kis- és középvállalkozásokért (2014–2020), amelynek fő célja az európai vállalkozások versenyképességének növelése a vállalkozók, a kis- és középvállalkozások, valamint az üzleti tevékenységeket támogató szervezetek ösztönzésén keresztül. A 2013. december 15-én hatályba lépett program a 2014-2020-as időszakban közel 2,5 milliárd eurós költségvetéssel rendelkezik. A 2014-től induló COSME Program kizárólagosan kis- és középvállalkozások fejlesztéséhez kötődő területekre koncentrál.

A program prioritásai:

- Az uniós vállalkozások, beleértve az idegenforgalmi ágazatot is, versenyképességét és fenntarthatóságát biztosító gazdasági és szabályozási környezet javítása.
- A vállalkozó kedv ösztönzése konkrét célcsoportok körében az adminisztrációs eljárások egyszerűsítésével és a vállalkozói készségek és magatartásformák fejlesztésével.
- A kkv-k forráshoz jutásának javítása tőke- és hitelfinanszírozás formájában. A tőkefinanszírozási eszköz a növekedési szakasz befektetéseit segíti, pénzügyi közvetítőkön keresztül elérhető, üzleti alapon nyújt visszatérítendő tőkefinanszírozást elsősorban kockázati tőke formájában. A hitelfinanszírozási eszköz a pénzügyi közvetítőkön keresztül a kkv-knak nyújtott kölcsönökre kínál közvetlen vagy kockázatmegosztó konstrukciókat. A hasonló tagállami intézkedésekkel szemben a nemzetközi terjeszkedést célzó befektetéseket, a határokon átnyúló kkv finanszírozási piac kialakítását támogatják ezek az eszközök.
- Uniós és globális piacokhoz való hozzáférés javítása vállalkozástámogatási szolgáltatások, képzések és tudatosító kampányok útján.

4.1.4. Növekedési Hitelprogram

A Magyar Nemzeti Bank 2013-ban indította el a Növekedési Hitelprogramot (NHP), amelynek az első három szakaszában 2.811 milliárd forint összegben kötöttek szerződéseket a programban részt vevő hitelintézetek összesen 39.254 mikro-, kis- és középvállalkozással. Ehhez kapcsolódóan 2019. január 1-jén indult el az NHP részét képező NHP fix konstrukció, amelynek célja a mikro-, kis- és középvállalkozások hosszú lejáratú, rögzített kamatozású hitelhez jutásának lehe-

tőségeinek javítása. Az NHP fix konstrukcióra rendelkezésre álló keret 1000 milliárd forint.
Az NHP fix a program korábbi szakaszainál célzottabb. A harmadik szakaszhoz hasonlóan ezúttal is csak beruházási célra nyújthatók hitelek (ideértve a pénzügyi lízinget is), azonban csak forintban, 3 évnél hosszabb futamidőre.

4.1.5. Széchenyi Hitelek, Széchenyi Kártya

A 2010-ben a KAVOSZ Zrt. leányvállalataként megalakult a KAVOSZ Vállalkozásfejlesztési Zrt. fő tevékenysége hitel- és pénzkölcsön nyújtása a kisvállalati, ezen belül is a mikrovállalati ügyfélkör számára. A Társaság alapvető célja a lehető legtöbb – banki módszerekkel nem, vagy nem megfelelően finanszírozott – hazai mikro- és kisvállalkozás hitelhez jutásának javítása, elsősorban kedvezményes, Európai Uniós forrású támogatott finanszírozási források biztosításával.

Igényelhető hitel fajták:

- Széchenyi Kártya Folyószámlahitel
- Széchenyi Forgóeszköz Hitel
- Széchenyi Beruházási Hitel
- Széchenyi Önerő Kiegészítő Hitel
- Széchenyi Támogatást Megelőlegező Hitel
- Agrár Széchenyi Kártya
- Agrár Széchenyi Kártya – Sertéstartást, illetve fás szárú gyümölcstermesztést támogató ASZK

A hitelek igénybevételének feltételei a www.kavosz.hu oldalon elérhetőek.

4.1.6. Mikrohitel

A Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány az országos megbízotti hálózatát képező Helyi Vállalkozói Központok és/vagy Alapítványok közreműködésével a kkv-k fejlesztése, valamint tevékenységük támogatása érdekében működteti a Mikrohitel Programot. A Mikrohitel Program általános célja a kisvállalkozások támogatása pénzügyi segítségnyújtással és tanácsadással, elsősorban azon a speciális területen, ahol a kisvállalkozások igényeit a kereskedelmi bankok jelenleg nem tudják kielégíteni. A Program másik célja, hogy a támogatás eredményeként ezek a vállalkozások mihamarabb a kereskedelmi bankok ügyfeleivé váljanak.

A hitel célja gépek, berendezések, eszközök és más beruházások finanszírozása, a már meglévő üzleti tulajdon vagy bérelt infrastruktúra bővítése és/vagy fejlesztése, illetve a beruházáshoz kapcsolódó forgóeszközök biztosítása. A beruházási hitel esetén a beruházáshoz kapcsolódó forgóeszköz finanszírozásra fordítható összeg tevékenységtől függően a folyósított hitel 50%-a lehet. Lehetőség van csak forgóeszközhitel felvételére is.

A hitel összege: A mikrohitel felső összeghatára 10 millió Ft.

4.1.7. Exportfinanszírozás

Magyarország exportja évek óta folyamatosan növekszik, 2018-ban először haladta meg a 100 milliárd eurót, azonban a magyar külkereskedelem vállalati szerkezete erősen koncentrált. A vállalatok 5 százaléka bonyolítja az export és az import több mint 80 százalékát. A magyar export kb. 80%-a az EU tagállamaiba irányul, mely még uniós összehasonlításban is magas kitettséget jelent az EU konjunkturális változásainak.

Az innovatív vállalatok több piacra, több terméket és nagyobb mennyiségben exportálnak, mint a nem innovatív exportáló vállalatok. Általános megállapítás, hogy a külkereskedő vállalatok több és magasabban képzett munkavállalót foglalkoztatnak, valamint termelékenyebbek is, mint azok a vállaltok, amelyek csak az országhatárokon belül értékesítik termékeiket. Továbbá az exportáló és importáló cégek Magyarországon is termelékenyebbek, magasabb bért fizetnek és több tárgyi eszközt használnak, mint a csupán hazai piacra termelő vállalatok. Önmagában az import is termelékenységjavulást eredményez.

Magyarország Kormánya által elfogadott Nemzeti Exportstratégiában foglaltak alapján az exportfejlesztés a hazai gazdaságpolitikai egyik alappillére. Kiemelt cél, hogy 2030-ra a magyar tulajdonú vállalatok export részesedése 50%-kal növekedjen.

A magyar vállalkozások exportpiacokon való közvetlen és közvetett megjelenésének és nemzetközi versenyképességük növelésének támogatását segítik elő az Eximbank termékei. Az EXIM célja, hogy hitelezési, garanciavállalási és biztosítási termékeivel lefedje az exporttevékenység teljes vertikumát az előállítástól a termelésen át az értékesítési folyamat támogatásáig. Az Eximbank és a MEHIB feladata továbbá, hogy az exportcélú befektetések és beruházások bővülését is elősegítse. Az Eximbank finanszírozási és biztosítási termékei az alábbi linken érhetők el: https://exim.hu/termekeink

4.1.8. Banki hitelek

A visszatérítendő források elterjedése magában foglalja a kedvezményes kamatozású hitelek térnyerését is egy vállalkozás finanszírozásban. Bár a legnépszerűbb finanszírozási formának továbbra is a saját tőkéből való finanszírozás számít, ezt a hitelek, ezen belül is a saját banknál vezetett folyószámlahitelek követik.

A kereskedelmi banki hiteltermékek esetében a kedvezményes kamatozású hiteltermékkel kombinált támogatási formák elbírálásához hasonló követelményeknek kell megfelelni, ugyanakkor a hagyományos banki hitelek esetében jellemzően szigorúbbak a jogosultsági feltételek. A hitel felvétele minden esetben egyedi elbírálás alapján történik, amely során átvilágítják a vállalkozás gazdálkodási adatait, költségvetését. A lezárt üzleti évek, pozitív saját tőke, valamint árbevétel növekedés alapvető elvárások, de a banki hiteltermékek esetében a vállalkozás teljes beszámolója, eredménykimutatása és mérlege is átvizsgálásra kerül.

A mérlegben különösen a saját tőke mértékét, a kötelezettségeket, a befektetett és forgóeszközök arányát, valamint a pénzeszközöket vizsgálják. Mindezek mellett a korábbi fejlesztések, beruházások megtérülése, valamint a rendelkezésre álló, fedezetként szolgáló ingó és ingatlan vagyon mértéke is befolyásolja a hitelfelvétel képességét.

4.2. Vissza nem térítendő támogatások

4.2.1. Strukturális Alapokból származó források

A KKV-k fejlesztését támogató intézményrendszer magában foglalja a kormányzati koordinációt, a vállalkozások finanszírozását segítő, pénzügyi termékeket közvetítő intézményeket, a kamarákat, érdekképviseleteket, a befektetéseket ösztönző, innovációs tevékenységet támogató intézményeket, valamint a foglalkoztatáspolitika meghatározó szereplőit. A Partnerségi Megállapodás azonosítja Magyarország legfontosabb kihívásait, és kitűzi fő fejlesztési prioritásait a 2014 és 2020 közötti időszakra.

A Megállapodásban kijelölt 11 tematikus cél:

- A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése
- Az IKT-hoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása
- A KKV-k versenyképességének fokozása
- Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban
- Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése
- Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése
- A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása
- A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése
- A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
- Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba

A felsorolt célok, célkitűzések megvalósítása az Európai Bizottság által elfogadott operatív programokon keresztül történik, melyek:

- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP),
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP),
- Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP),
- Integrált Közlekedés-fejlesztési Operatív Program (IKOP),
- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP),
- Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP),
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP),
- Vidékfejlesztési Program (VP),
- Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztés Operatív Program (KÖFOP),
- Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP).

Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)

Az EFOP fő feladata a humán tőke növelése, illetve a társadalmi környezet javítása. Fő beavatkozási irányok:

- Társadalmi felzárkózás;
- A család társadalmi szerepének megerősítése és a társadalmi összetartás erősítése;
- Egészségfejlesztés és betegségmegelőzés, egészségügyi fejlesztések;
- A köznevelés minőségének fejlesztése, kiemelt tekintettel a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentésére;
- A munkaerőpiaci változásokhoz alkalmazkodni képes felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelése;
- Utánpótlás mennyiségi és minőségi megerősítése a humán intézményekben dolgozók körében és a K+F területén.

Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)

A program fő célkitűzései a hazai kkv-k versenyképességének növelése, illetve a foglalkoztatás bővítése versenyképes munkahelyek létrehozásán keresztül. A GINOP az alábbi prioritások mentén megjelenő pályázati forrásokkal támogatja a hazai kkv-kat:

- Kkv-k versenyképességének javítása
- Kutatás, technológiai fejlesztés és innováció
- Infokommunikációs fejlesztések
- A környezet fenntartható és erőforrás-hatékony gazdasági fejlesztése
- Foglalkoztatás
- Versenyképes munkaerő, oktatás, képzés
- Turizmus
- Pénzügyi eszközök

A GINOP 1. prioritása a kis- és középvállalkozások (kkv) versenyképességének javítása, az üzleti infrastruktúra-fejlesztés folytatása, a kkv-kapacitás bővítésének megteremtése a hátrányosabb helyzetű térségekben. Ezek a pályázati felhívások az exportképes magyar kkv-k arányának és számának növeléséhez, a vállalkozások versenyképesebbé válásához és Magyarország újraiparosodásához is hozzájárulnak.

A 2. prioritás területe a kutatás és fejlesztés támogatása, amely kulcsfontosságú a modern Magyarország jövője szempontjából. A magyar gazdaságpolitika azokat a technológiákat támogatja, amelyeknek továbbgyűrűző hatásai vannak. A korábbi szemlélethez képest kiemelkedő változás, hogy a vállalati szféra mellett a tudományos non profit szektor támogatása is hangsúlyossá vált.

Az infokommunikációs fejlesztések jelentik a GINOP 3. tengelyét, amelyek a 2014-2020-as időszakban kiemelt területként jelennek meg. Az infokommunikációs fejlesztések szerteágazó módokon járulnak hozzá a gazdaságfejlesztéshez, egyaránt segítik az állami működés hatékonyabbá válását, a vállalkozások versenyképességét és az állampolgárok lehetőségeinek javulását.

Az energia témakör a 4. prioritás, a pályázati felhívások itt az operatív program versenyképességet támogató stratégiájához illeszkedve a vállalkozói szféra költséghatékony energiatermelését és energiafelhasználását ösztönzése a cél. Kiemelt cél a kkv-k épületenergetikai fejlesztése, a foszilis energia felhasználásának csökkentése, valamint a megújuló energiák minél szélesebb körű alkalmazásának támogatása.

A GINOP 5. prioritásaként jelenik meg a teljes foglalkoztatás, a rugalmas, családbarát megoldások elterjesztése, a munka alapú társadalom erősítése, a foglalkoztatás bővítéséhez szükséges a munkaerő-kínálat mennyiségi és minőségi növelése, amit az álláskeresők és az alacsony iskolai végzettségűek fokozott munkavállalási hajlandósága, valamint foglalkoztathatóságuk javulása szolgál.

Ez a 6. prioritás, támogatja a munkahelyi képzések széles körét mind a kkv-k, mind a nagyvállalatok körében. Kiemelt célcsoport az időskorúak, a leszakadó társadalmi csoportok, a gyermekvállalásból visszatérő nők, a fogyatékkal élők, illetve az elmaradott térségekben élők. Emellett a rugalmas oktatási formák és tananyagfejlesztések segítik a potenciális munkavállalókat a piacképes ismeretek elsajátításában.

A 2014-2020-as forrásokról szóló brüsszeli tárgyalások egyik nagy sikere volt Magyarország számára, hogy a gazdaságfejlesztési célok közé a turizmus is bekerülhetett. A 7. prioritás alatt olyan kisléptékű, fenntartható és a kulturális értékeket hitelesen bemutató turisztikai fejlesztések támogatása lesz a cél, amelyek egymástól jól megkülönböztethetők.

A GINOP 8. prioritását a pénzügyi eszközök, vagyis a különböző visszatérítendő támogatási formák és kombinált termékek jelentik.

Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program prioritásai között a forrásmegoszlás hozzávetőlegesen az alábbiak szerint alakul:

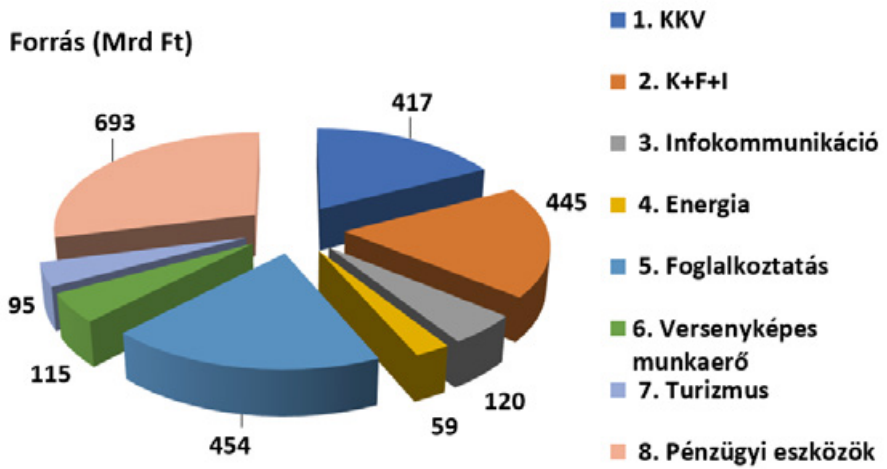

Forrás: palyazat.gov.hu

A vállalkozásfejlesztési, ezen belül a kkv-k versenyképességét és növekedését célzó pályázati felhívások közül a termelési kapacitás bővítését, vállalati K+F+I tevékenység támogatását, valamint az infokommunikációs fejlesztéseket célzó támogatások a legnépszerűbbek.

Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP)

A VEKOP 3 stratégiai céllal rendelkezik, amelyek a következők:

- A regionális gazdasági teljesítmény intelligens és fenntartható növelése;
- A foglalkoztatás növelését segítő társadalmi környezet kialakítása;
- A versenyképességet és a társadalmi együttműködést is szolgáló közösségi fejlesztések egy élhetőbb környezet megteremtése érdekében.

Pest megyei kompenzáció

A fenti diagramon látható forrás kizárólag a konvergencia régiókban működő vállalkozások számára elérhető. A Pest megyei fejlesztések támogatására lényegesen kisebb forrás jut, amelynek oka, hogy Budapest túlfejlettsége megemeli a teljes Pest megyei térség átlagos fejlettségi szintjét, a vonatkozó uniós támogatási szabályok miatt egy olyan kategóriába sorolják a Közép-magyarországi régiót, amely kevesebb uniós támogatásra jogosult.

A Versenyképes Közép-Magyarország (VEKOP) a teljes 7 éves ciklusra mindössze kb. 290 milliárd forintnyi fejlesztési forrást tartalmaz. Ennek ellensúlyozására a kormány 2016 júniusában döntött arról, hogy 2021-ig összesen 80 milliárd forint célzott pénzügyi támogatást nyújt Pest megyei vállalkozások és önkormányzatok fejlesztéseire. A hazai forrásból finanszírozott támogatási programmal a kormány azt kívánja ellensúlyozni, hogy a Közép-Magyarország régió részeként Pest megye a hozzá hasonló fejlettségű megyékhez képest kevesebb európai uniós fejlesztési forráshoz juthat hozzá a 2014-2020 közötti időszakban.

2020 utáni források

Az Európai Bizottságban és Magyarországon megkezdődött a 2020 utáni, 2021-2027 közötti költségvetési időszak forrásainak tervezése. Az eddigi kommunikáció és egyeztetések alapján várhatóan jelentősen, akár 24%-kal csökken a kohéziós célú támogatások kerete. A Bizottság korszerűsített kohéziós politikára vonatkozó javaslatának főbb jellemzői a következők.

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap és a Kohéziós Alap által finanszírozott beruházások zöme azokra a szakpolitikai célkitűzésekre fog összpontosítani, amelyek megvalósításához az EU van a legjobb helyzetben. Ezek a következők: innováció, a kisvállalkozások támogatása, a digitális technológiák fejlesztése és az ipari modernizáció, valamint az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, körforgásos gazdaság felé történő elmozdulás és az éghajlatváltozás elleni küzdelem.

A kohéziós politika mindegyik régió fejlesztésébe forrásokat ruház be és testre szabottabb megközelítést biztosít a regionális fejlesztéshez. A növekedés vagy a jövedelem terén továbbra is lemaradásban lévő – főként dél- és kelet-európai – régiók a jövőben is jelentős uniós támogatásban részesülnek. Az egy főre jutó GDP továbbra is a források elosztásának elsődleges kritériuma marad, emellett azonban új kritériumok is bevezetésre kerülnek, melyek célja, hogy jobban tükrözzék a valós helyzetet a következők tekintetében: munkanélküliség és ifjúsági munkanélküliség,

alacsonyabb képzettségi szint, éghajlatváltozás, valamint a migránsok befogadása és integrációja. A helyi, városi és területi hatóságok aktívabban vesznek majd részt az uniós források kezelésében.

Várhatóan rugalmasabbak és világosabbak, rövidebbek és kevésbé bürokratikusak lesznek a szabályok, hogy könnyebben lehessen a pénzeszközökhöz hozzáférni. A Bizottság hét uniós alap vonatkozásában egységes szabálykönyvet javasol. Az új keret a hosszú távú beruházási tervezéshez szükséges stabilitást ötvözi az előre nem látható szükségletekhez való rugalmas alkalmazkodás képességével

A Magyarország számára előirányzott összeg folyó árakon 20,25 milliárd eurót, míg 2018-as árakon 17,93 milliárd eurót tesz ki.

4.2.2. Közvetlen Brüsszeli források: H2020 KKV Eszköz

A Horizont 2020 keretprogram Európa globális versenyképességének növelését célzó Európa 2020 stratégia „Innovatív Unió" elnevezésű kiemelt kezdeményezésének megvalósítását célzó pénzügyi keret. Az Unió kutatás-fejlesztési és innovációs politikáját 2014-2020 között meghatározó program, amely minden eddiginél nagyobb, közel 79 milliárd eurós költségvetéssel gazdálkodik.

A Horizont 2020 program kiválósági alapon, nemzetközi versenyben, közvetlenül Brüsszelből elnyerhető pályázati forrásokat jelent, vagyis a rendelkezésre álló pénzügyi keretből mindegyik tagállam annyit hasznosít, amennyire képes: a pályázatok brüsszeli elbírálásánál döntő szempont a kiválóság, a magas szakmai szintű és jól menedzselt konzorcium, illetve az uniós szinten is mérhető hatás.

A Horizont 2020 keretprogram három alapvető fontosságú célkitűzésre összpontosít.

1. Az EU tudományos szerepének erősítése a magas szintű kutatások támogatásával, ideértve az Európai Kutatási Tanács költségvetésének 77%-os megemelését. (tervezett keret: 24,6 milliárd euro).

A tudományos, technológiai, kutatói és innovációs nemzedék tehetségtámogatása. Ide tartoznak az Európai Kutatási Tanács kiírásai, a jövőbeni és feltörekvő technológiai kutatások támogatása, valamint az országok és ágazatok közötti kutatási mobilitást segítő pályázatok. A kutatási irányok meghatározása továbbra is alulról építkező.

2. Az EU ipari innovációs vezető szerepének megerősítése a kulcsfontosságú technológiákba történő jelentős beruházások támogatásával, a tőkéhez való szélesebb körű hozzáférés biztosításával, valamint a kis- és középvállalkozások segítésével (tervezett keret: 18 milliárd euró).

Olyan technológiák (pl. IKT, nanotechnológia) és innovatív megoldások kifejlesztését támogatja, amelyekre a jövő vállalkozásai támaszkodhatnak, és amelyek az innovatív kkv-kat segítik abban, hogy világviszonylatban vezető cégekké fejlődjenek. Itt kap helyet a K+F+I cégek és projektek kockázatfinanszírozási lehetőségeinek bővítése, illetve kkv-kra összpontosuló innováció ösztönzés.

3. Az EU előtt álló legfőbb kihívások kezelésének támogatása (tervezett keret: 31,7 milliárd euro) az alábbi területeken: klímaváltozás, fenntartható közlekedési rendszerek és mobilitás, megújuló energia, élelmiszerbiztonság és elöregedő lakosság.

A kkv-k nagyobb arányban történő bevonása érdekében a program egy célzott kkv–támogató eszköz alkalmazását is bevezeti azon kívül, hogy elkülönített keretet biztosít a kockázatfinanszírozáshoz juttatásukra, illetve előírja a programba történő 20%-os részvételük biztosítását.

A H2020 program egyik fő újdonsága az ún. KKV eszköz (SME Instrument), amelynek célja a kkv-k innovációs tevékenységének támogatása. A program a projekt ötlettől egészen a piacra vitelig támogatja egy projekt megvalósítását.

A támogatás három fázisban történik:

I. fázis: „Az ötlet" Innovatív elképzelés és megvalósíthatóság tanulmány elkészítése finanszírozás: 50.000 EUR átalánytámogatás
futamidő: 6 hónap
II. fázis: K+F tevékenység, demonstráció, piaci minta elkészítése finanszírozás: 0,5 millió-2,5 millió € támogatás Támogatási intenzitás: 70% (kivéve Health felhívás alatti KKV eszköz, ott: 100%)
futamidő: 12-24 hónap
III. fázis: Piacosítás finanszírozás: nem direkt finanszírozás formájában valósul meg. Cél: a KKV-k segítése a különböző intézkedések és szolgáltatások nyújtása által:

- Coaching és mentoring szolgáltatás igénybevételének lehetősége az 1. és 2. fázis győztesei számára;
- Tréningek szervezése;
- KKV ablak létrehozása az EU-s pénzügyi eszközökhöz való hozzáférés érdekében (kockázatfinanszírozási eszközök).

Jelenleg előkészítés alatt áll a H2020 utódprogramja, – amelyre jelenleg FP9 néven hivatkoznak a szakértők – amely az unió innovációt, kutatás-fejlesztést támogató keretprogramja a következő hét évre, vagyis 2021 és 2027 között.

A rendelkezésre álló információk alapján az első nagyon pozitív változás a programmal kapcsolatban, hogy az eddigi H2020-as keretprogramra meghatározott 80-ról 77 milliárd euróra csökkent összeget az FP9 esetében 100 milliárd euróra tervezik; tehát a növekedés több mint 25% lesz. Ennek az az oka, hogy az EU jelentősen le van maradva más nagy országok vagy jelentős csoportok innovációs költéséhez képest.

A H2020 tulajdonképpen három „lábon" állt; ezeket aztán lebontották különböző prioritásokra, majd ezeket programkiírásokra, amelyekkel a források nagy részét fixen kiírt pályázati témákra szűkítették. Emellett jelentős összeget költöttek különböző nyitott tematikájú programokra, ahol csak nagyon kevéssé, vagy egyáltalán nem volt meghatározva az a témakör, amelyen belül pályázni lehetett. Ezeknek a tulajdonságai általában azt mutatták, hogy egyrészt vagy teljesen alapkutatás-jellegű programok voltak, vagy pedig piac-közeli jellegűek; a kettő között igazából elsősorban csak fix tematikákra lehetett pályázni. Várhatóan ez a következő költségvetési időszakba is hasonlóan alakul: különböző tématerületek és prioritások kerülnek kijelölésre, amelyek mentén a támogatás kiírásra kerülnek majd.

Összességében a Bizottság előrejelzése alapján a kutatási, innovációs és digitális területre jutó költségvetési források mértéke 1,6 szeresével nőne a 2014 és 2020 közötti időszakhoz képest.

4.3. Vállalkozások számára legfontosabb hazai támogatások

4.3.1. Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap

A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap a kutatás-fejlesztés és az innováció állami támogatását biztosító elkülönített állami pénzalap, amelynek forrása a vállalkozások által befizetett innovációs járulék és annak költségvetési kiegészítése. Az NKFI Alapból 2018-ban több mint 80 milliárd forint keretösszegű felhívást jelentet meg az alap kezelője, az NKFI Hivatal. A felhívások a felfedező kutatást, a vállalati innovációt, a vállalkozások és a kutatóhelyek együttműködését kiegyensúlyozottan ösztönzik.

4.3.2. Nagyvállalati Beruházási Támogatási program

Kapcsolódva az újraiparosítási uniós stratégiához és az iparfejlesztési gazdaságpolitikai célokhoz a Magyar Kormány hazai forrásból támogatási programot hozott létre a tőkehiányos hazai nagyvállalatok, illetve a tervezett beruházás hatására a nagyvállalati méretkategóriát elérő kis- és középvállalkozások beruházásainak támogatására. A program keretében olyan beruházások részesülnek támogatásban, amelyek jelentős mértékben járulnak hozzá a magyar gazdaság – ezen belül is a feldolgozó- és építőipar növekedéséhez és modernizációjához, illetve a nagykereskedelem és kiskereskedelem ágazatok esetén az élőmunka kiváltását eredményező, saját használatra történő raktárkapacitás bővítéséhez, automatizálásához.

4.3.3. Ipar 4.0. program

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium Ipar 4.0 támogatási programot működtet, amely 1,5 milliárd forint támogatással járul hozzá az innovatív újraiparosításhoz, elsősorban az innovációs tevékenységeket, illetve azok eredményeinek ipari alkalmazását helyezve előtérbe. A Program a feldolgozóipar, és az IKT szolgáltatási szektor intelligens eszközökre épülő digitalizációs átalakítását támogatja.

4.3.4. Munkahelyteremtő beruházások támogatása

A szintén hazai költségvetési forrásból működtetett program célja kis-és középvállalkozások fejlődésének, gazdaságban betöltött szerepének, piaci pozíciójának javítása érdekében az – új munkahelyek létrehozását eredményező – munkahelyteremtő beruházások támogatása. A pályázat célja továbbá a területi különbségek csökkentése, a térségi felzárkóztatás, a helyi gazdaság megerősítése. A gazdasági, társadalmi és munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű térségek, települések felzárkóztatásának érdekében az álláskeresők foglalkoztatásának – kiemelt összegű kiegészítő – támogatása pályázható jelen felhívás keretében. 2018. és 2019. években a program keretösszege 5 milliárd Ft.

5. ADÓRENDSZER MAGYARORSZÁGON

5.1. Vállalkozások jövedelem adózása

5.1.1. Társasági adó

„A Magyarországon jövedelem- és vagyonszerzésre irányuló, vagy azt eredményező gazdasági tevékenység, azaz a vállalkozási tevékenység alapján, az annak során keletkezett jövedelem után az adózót a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény [Tao. tv.] előírásai szerint […] társasági adókötelezettség terheli." A társasági adó alanya belföldi, valamint külföldi illetőségű adózó is lehet, viszont nem lehet alanya például magánszemély vagy egyéni vállalkozó sem.

A belföldi illetőségű adózók adókötelezettsége kiterjed a külföldről és belföldről származó jövedelmükre egyaránt. Belföldi illetőségű adózónak számít többek között a gazdasági társaság, az egyesülés, az európai részvénytársaság, az európai szövetkezet, a szövetkezet, az állami vállalat, a tröszt, az egyes jogi személyek vállalata, a leányvállalat, az alapítvány, a közalapítvány, az egyesület, a köztestület, az európai területi társulás és az egyéni cég is. A Tao. tv lehetőséget biztosít csoportos adóalany létrehozására – két adózó esetében, bizonyos meghatározott feltételek együttes megléte esetén – az alábbi szervezeti formákban működő adózók számára: gazdasági társaság, egyesülés, európai részvénytársaság, szövetkezet, európai szövetkezet, egyéni cég az üzletvezetésének helyére tekintettel belföldi adózónak minősülő külföldi személy és a belföldi telephelye útján a külföldi vállalkozó. A külföldi illetőségű adózók adókötelezettsége a belföldi vállalkozási tevékenységből származó jövedelemre vonatkozik.

Az adó alapját az üzleti évi beszámolóban kimutatott adózás előtti eredmény alapján kell meghatározni. Ehhez kapcsolódhat egyszerre akár több, különböző esetekben alkalmazandó korrekciós tétel, amely csökkentheti vagy növelheti az adóalapot. A társasági adó mértéke a pozitív adóalap 9 százaléka. Az így keletkező összeg a számított társasági adó, amelyet megfelelő feltételek fennállása esetén, adókedvezmény címén az adózó legfeljebb 80 százalékig csökkenthet (vagyis a számított adó nullára nem csökkenthető).

5.1.2. Kisadózó vállalkozások tételes adója

„A kisadózó vállalkozások tételes adójával kapcsolatos rendelkezéseket a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló 2012. évi CXLVII. törvény (továbbiakban: Katv.) tartalmazza." Az adó alanyai kizárólag az alábbiak lehetnek: egyéni vállalkozó, egyéni cég, csak magánszemély taggal rendelkező bt., csak magánszemély taggal rendelkező kkt. és ügyvédi iroda. Nem választhatja ezt a fajta adóalanyiságot olyan vállalkozás, amelynek adószámát a bejelentés évében vagy azt megelőzően 12 hónappal az adóhatóság törölte, vagy a választás évében a TEÁOR 2008 szerinti 68.20 (Saját tulajdonú, bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése) besorolású tevékenységből bevételt szerzett, vagy ha a bejelentés megtételekor végelszámolási, felszámolási vagy kényszertörlési eljárás hatálya alatt áll.

Működő vállalkozások esetében az adóalanyiság kezdete a bejelentést követő hónap első napján jön létre, tevékenységét év közben kezdő vállalkozások esetében pedig a vállalkozás nyilvántartásba vételének napján. A vállalkozásnak kisadózóként be kell jelentenie minden olyan tagját, aki bármilyen jogviszonyban – kivéve a munkaviszonyt – részt vesz a kisadózó vállalkozás tevékenységében. A Katv. hatálya alá bejelentkező kisadózó vállalkozásoknak legalább egy fő kisadózót be kell jelenteniük, ezzel egyidejűleg különbséget kell tenniük a főállású és a nem főállású kisadózók között – utóbbi a fizetendő tételes adó nagyságának megállapítása miatt releváns.

A kisadózó vállalkozások minden főállású kisadózó után havi 50 000 forint, a nem-főállású kisadózók után pedig havi 25 000 forint/fő tételes adót kell fizetniük. Ha a kisadózó vállalkozások bevétele meghaladja a naptári évben, az adóköteles hónapokra leosztható 1 millió forintot, akkor az adóköteles hónapok számának és az 1 millió forintnak a szorzatán felüli összeg után 40 százalékos adót kell fizetniük a vállalkozásoknak. Bizonyos esetekben (például táppénz, GYED stb.) a kisadózó vállalkozásoknak nem kell megfizetniük az adott hónapra vonatkozó tételes adót, amennyiben ez idő alatt a kisadózó nem végez a tevékenységébe tartozó munkát.

Azok a kisadózó vállalkozások, amelyek jogszerűen választották ezt az adózási formát mentesülnek az alábbi, a gazdasági tevékenységükhöz vagy az általuk bejelentett kisadózóhoz kapcsolódó közteher jellegű kötelezettségek megállapítása, bevallása és megfizetése alól: vállalkozói személyi jövedelemadó és vállalkozói osztalékalap utáni adó vagy átalányadó, társasági adó, személyi jövedelemadó és járulékok, szociális hozzájárulási adó, valamint szakképzési hozzájárulás. A más jogviszonyban lévők, foglalkoztatottak (például munkavállaló) esetében a kisadózó vállalkozásoknak az általános adófizetési és bevallásadási szabályok szerint kell eljárniuk.

Megjegyzendő, hogy a kisadózó vállalkozások tételes adóját választók részére nagy jelentőséggel bír a nyugdíjcélú megtakarítások önálló felhalmozása, mivel ez az adózási forma csekély állami nyugdíjjogosultságot eredményez. Összességében az adózási forma egyszerű adminisztrációt, kiszámítható és kedvező adózást eredményez, ám fokozottan szükségesség teszi a vállalkozói nyugdíjcélú öngondoskodást.

5.1.3. Kisvállalati adó

A kisvállalati adó egy egyszerűsített adónem, amely kiváltja a vállalkozások által fizetendő szociális hozzájárulási adót, a szakképzési hozzájárulást és a társasági adót. „Az adónem szabályait a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló 2012. évi CXLVII. törvény (a továbbiakban: Katv.) tartalmazza.”

Az adó mértéke az adóalap 13 százaléka. Az adó alapja a személyi jellegű kifizetéseknek a tőke és osztalékműveletekkel növelt összege, amelyet módosíthat néhány további tétel. Az adónem a vállalkozásokban keletkezett nyereséget és bértömeget azonos kulccsal terheli, így ösztönözve a foglalkoztatást és a bérek emelését. Az adóalap meghatározásának módja miatt a vállalkozás vagyonára fordított eredmény (például beruházások, készletek beszerzése) nem növeli az adóalapot, ezzel segítve a vállalkozások gyors növekedését. A kisvállalati adóra való áttérés azon vállalkozások számára megfontolandó, amelyek a nyereségük visszaforgatásával, vagy tőke bevonásával jelentős fejlesztések végrehajtását tervezik, vagy ahol a személyi jellegű kiadások általában meghaladják a vállalkozás nyereségét.

A kisvállalati adó alanya lehet többek között egyéni cég, kkt., bt., kft., zrt., szövetkezet, külföldi vállalkozó vagy akár belföldi üzletvezetési hellyel rendelkező külföldi személy is. Az adott adóévre kisvállalati adózás akkor választható, ha az előző adóévben: az átlagos statisztikai létszám nem haladja meg az 50 főt, a bevétel nem haladja meg az 1 milliárd forintot (vagy 12 hónapnál rövidebb adóév esetén annak időarányos hányadát), a mérlegfőösszeg nem haladja meg az 1 milliárd forintot. További kritérium az üzleti év mérlegforduló napjának december 31-ei időpontja, illetve, hogy az előző két naptári évben a vállalkozás adószáma nem került jogerősen törlésre.

5.1.4. Egyszerűsített vállalkozói adó

Az egyszerűsített vállalkozói adó (EVA) szerinti adózás utoljára 2018. december 20-ig volt választható a 2019-es adóévre, kivezetéséről a 2019-es gazdaságvédelmi akcióterv keretében döntött Magyarország kormánya.

5.2. Magánszemélyek jövedelem adózása

Magyarországon a magánszemélyek minden jövedelme adóköteles. Ettől eltérő szabályt, az adóból kedvezményt – kivételes célok érdekében – csak törvény állapíthat meg. Az adó alapja az adóköteles bevételből megállapított, az szja törvény rendelkezései szerinti levonásokkal csökkentett jövedelem és az adóalap-növelő tételek összege. Az adót - bizonyos kivételekkel - naptári évenként, az összes jövedelem alapján kell megállapítani és megfizetni, azonban az adóbevételek folyamatossága érdekében adóelőleget kell fizetni.

Belföldi illetőségű magánszemélyek adókötelezettsége az összes bevételükre kiterjed, vagyis adókötelezettségük teljes körű. A külföldi illetőségű magánszemélyek adókötelezettsége kizárólag a jövedelemszerzés helye alapján belföldről (azaz Magyarország területéről) származó, vagy a Magyarországon adóztatható bevételekre terjed ki, vagyis adókötelezettségük korlátozott. Az szja tv. szerinti jövedelmekből, bevételekből és költségekből összeálló adóalap 15 százaléka a személyi jövedelemadó mértéke 2019-ben.

A személyi jövedelemadózás önadózással történik, a megállapított adóról adóévenként kell bevallást teljesíteni (kivéve, ha egyáltalán nem szerzett bevallásköteles jövedelmet), amelyben minden magánszemély jogosult adójának bizonyos részéről nyilatkozni.

Az adóadminisztrációban világszinten élenjáró országok csoportjában biztosít helyet Magyarországnak az a tény, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal készíti el a magánszemélyek személyi jövedelemadó bevallásának tervezetét, amelyet az elektronikus ügyfélkapu regisztrációval rendelkező adózók egy áttekinthető webes felületen nézhetnek át és hagyhatnak jóvá. Ez a szolgáltatás 2019-től már a több, mint háromszázötvenezer egyéni vállalkozó számára is elérhető.

5.3. Általános forgalmi adó és egyéb fogyasztáshoz kapcsolódó adók

5.3.1 Általános forgalmi adó

Az általános forgalmi adó alanya minden olyan jogképes személy és szervezet, aki vagy amely bármilyen jellegű gazdasági tevékenységet folytat, a 2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról (továbbiakban Áfa tv.) alapján. Gazdasági tevékenységnek tekintendő minden olyan tevékenység, amelynek tartós vagy rendszeres jellegű, üzletszerű folytatása és végzése ellenérték elérésére irányul és független formában történik. Ez a tevékenység pedig általános forgalmi adóalanyiságot eredményez, azonban nem minden feltételnek kell együttesen fennállnia ahhoz, hogy adóalanyiság keletkezzen – vagyis elegendő, ha például csak üzletszerűség, vagy csak ellenérték elérése áll fenn. Azonban az Áfa tv. konkrétan nem definiálja ezeket a fogalmakat, így azok köznapi értelmezéséből kell kiindulni.

Nem minősül független formában végzett gazdasági tevékenységnek például a munkaviszony vagy egyéb munkaviszony-jellegű jogviszony keretében végzett tevékenység, viszont adóalany lehet tulajdonostársak közössége (pl. társasházi, házastársi), olyan adóalanyok, akik gazdasági célú letelepedési hellyel rendelkeznek belföldön és együttesen kapcsolt vállalkozások (csoportos áfa adóalanyiság), illetve fennállhatnak egyéb speciális adóalanyiságiesetek is.

Áfa köteles tevékenység az adóalany által belföldön végzett termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás, termékbeszerzés és termékimport, ezek esetében az áfa általános mértéke az adó alapjának 27 százaléka, ettől eltérő speciális, az áfa tv. által meghatározott esetekben 5 vagy 18 százalék is lehet.

Bizonyos közösségi-, egészségügyi-, szociális-, oktatási- vagy sporttevékenységeket az Áfa tv. 85. §-a, egyéb speciális jellegű (például egyes szerencsejáték, biztosítási vagy pénzügyi szolgáltatások) értékesítéseket pedig a törvény 86. §-a mentesít az adókötelezettség alól. Alanyi adómentesség is választható, amennyiben a megelőző adóévben nyújtott szolgáltatások és/vagy értékesített termékek összesített ellenértéke, illetve a bejelentés évében várható bevétele nem haladja meg a 12 millió forintos összeghatárt. Ennek előnye, hogy ebben az esetben az adóalanyt nem terheli adóbevallási, adófizetési kötelezettség (bizonyos a törvény által meghatározott eseteket leszámítva), hátránya viszont, hogy az esetleges beszerzéseket terhelő adó levonására való jogosultságát elveszíti. Amennyiben egy belföldön gazdasági céllal működő kisvállalkozás alanyi adómentességben nem részesül, akkor választhatja a pénzforgalmi elszámolást, amely esetében a konkrét pénzforgalomhoz kapcsolódik a fizetendő adó megállapításának és levonásának időpontja.

Az adóalany köteles minden általa teljesített termékértékesítésről és szolgáltatásnyújtásról számlát kibocsátani, ha:

- adóalany vevő vagy nem adóalany jogi személy vevő számára értékesít,
- az adóalany számára egy másik adóalany fizet előleget,
- ha nem adóalany fizet előleget és kéri a számla kibocsátását, illetve, ha a nem adóalany ugyan nem kéri számla kibocsátását, de az előleg összege meghaladja a 900 000 forintot,
- ha a belföldi letelepedési helye legközvetlenebb érintettségével az Európai Közösség más tagállamában (csak ha a másik tagállami vevő az adófizetésre kötelezett ezzel kapcsolatban) vagy harmadik országban termékértékesítést nyújt, szolgáltatást teljesít,
- ha jogi személynek nem minősülő, nem adóalany részére legalább 900 000 forintnyi összeget elérő, adót is tartalmazó ügyletet teljesít – az értékhatár alatt pedig akkor, ha a vevő erről számlát kér.

Számlának tekinthető minden olyan okirat, amely megfelel az Áfa tv. X. fejezetében meghatározottaknak. A számla kötelező adattartalmát az Áfa tv. részletesen meghatározza, amelyeket a konkrét ügylethez kapcsolódva szerepeltetni is kell (például számla kibocsátásának kelte, vevő neve és címe, számla sorszáma stb.), továbbá a más jogszabályok által előírt adatokat is. A számla kibocsátásáról az adóalanynak legkésőbb a teljesítésig, előleg esetén a fizetendő adó megállapításáig, de legkésőbb ésszerű határidőn belül gondoskodnia kell. Lehetőség van gyűjtőszámla kibocsátására is, ha az adóalany ugyanazon szervezetnek, személynek azonos napon, vagy azonos adómegállapítási időszakában több, számla kibocsátására jogalapot teremtő ügyletet teljesít. Amennyiben a teljesítésig történő készpénzfizetéskor a nem adóalany vevő számlát nem kért, akkor az eladó köteles az értékesítésről nyugtát adni – bizonyos meghatározott tevékenységi körökben csak pénztárgép alkalmazásával lehet nyugtát biztosítani, ennek pontos módját a 48/2013. (XI. 15.) NGM rendeletben foglaltakat határozzák meg. Magyarországon a kormányzat piaci szakértői javaslatok figyelembevételével 2018. július elsejétől olyan rendszert vezetett be, amelyben a 100 ezer forint feletti ÁFA tartalmú számlák adatait a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) által működtetett elektronikus online rendszerbe szükséges továbbítani. A jogszabályoknak megfelelő, telepített számlázóprogram klienseknek és az online számlázófelületeknek kötelező az adatokat automatikusan a NAV rendszerébe továbbítaniuk a megadott adatformátumban. Kézi számlatömb használata esetén a számlaadatokat külön kell rögzíteni az online rendszerben, ezzel is ösztönözve a számlázóprogramok használatát a számlatömbök helyett.

Az általános forgalmi adót az adóalany főszabályként önadózással teljesíti, bizonyos esetekben az állami adóhatóság és a vámhatóság kivetéssel állapítja meg. Az adó megállapítása, bevallása, megfizetése, vagy visszaigénylése érekében olyan nyilvántartást kell vezetni, amelyik alkalmas az összegszerű meghatározásra és kimutatásra. Továbbá bizonyos esetekben belföldi összesítő jelentés-tételi kötelezettség is terheli adott számlákkal összefüggésben. Az adóbevallási kötelezettség lehet havi, negyedéves vagy éves jellegű. Az elektronikus adóigazgatás fejlődésével várható, hogy idővel az online számlák adatainak összevezetésével az ÁFA bevallások tervezetét is automatikusan a Nemzeti és Adó- és Vámhivatal fogja elkészíteni.

Amennyiben az „elszámolandó adó” pozitív előjelű, akkor az adóalany ennek összegét köteles megfizetni, amennyiben negatív előjelű, akkor az adóalany a következő adómegállapítási időszakban csökkentő tételként beszámolhatja, vagy bizonyos feltételek teljesülése esetén vissza is igényelheti.

5.3.2. Jövedéki adó

Magyarországon jövedéki termékeknek az alábbiak minősülnek: energiatermékek, a sör, a csendes és habzóbor, az egyéb csendes és habzó erjesztett ital, a köztes alkoholtermék, az alkoholtermék és a dohánygyártmányok. Ezeknek a termékeknek a kategorizálása a nyolcszámjegyű KN-kódok alapján történik, melyeknek jegyzéke a jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvényben (Jöt.) foglaltak alapján a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) honlapján érhető el. Adókötelezettség legtöbbször abban az esetben keletkezik, ha a jövedéki termékeket belföldön előállítják, importálják vagy másik tagállamban szabadforgalomba bocsátott jövedéki terméket kereskedelmi céllal belföldre szállítanak. Az adó bizonyos speciális esetekben visszaigényelhető. Jövedéki termékek előállítása, felhasználása, fogadása, továbbítása, kereskedelme a NAV által kiadott engedély birtokában folytatható. Bizonyos a Jöt. által megnevezett tevékenységek csak NAV nyilvántartásba való vétel után folytathatók.

5.4. Munkáltatói és munkavállalói adóterhek

5.4.1 Munkáltatói adóteher

Szakképzési járulék

A munkáltatói adóterhek közé tartozik a szakképzési járulék és szociális hozzájárulási adó (valamint az innovációs járulék). A szakképzési járulék havi bevallásán felül éves elszámolási kötelezettséget jelent a munkáltatók számára, ennek teljesítése az adóalany kategóriájától függ. Átalányadózóként nincs szakképzési hozzájárulást illetően bevallási és elszámolási kötelezettség, mivel a fizetési kötelezettséget az átalányadó megfizetésével teljesül. A kisvállalati adóalany (KIVA) és kisadózó (KATA) mentesül a társasági adó, szociális hozzájárulási adó és szakképzési hozzájárulás bevallása és fizetése alól. Egyszerűsített vállalkozói adó alanyaként (EVA) köteles minden megkezdett hónap után a szakképzési hozzájárulás megfizetésére az összes munkavi-

szonyban foglalkoztatott alkalmazottja után. A szakképzési hozzájárulás mértéke a szakképzési hozzájárulás alapjának 1,5 százaléka (bruttó kötelezettség). Az adóelőleget negyedévenként az adóalanynak bevallási kötelezettsége van, majd minden negyedévet követő hónap 12. napjáig, az utolsó negyedévre vonatkozóan pedig az EVA megfizetésére előírt határidőig, kell megfizetni.

2019. január elsejétől a munkáltatónak nem kell szakképzési hozzájárulást fizetnie, amennyiben a munkaerő-piacra belépő, három vagy több gyermeket nevelő nő, vagy megváltozott munkaképességű munkavállaló után 19,5 százalékos adókedvezményt érvényesít a szociális hozzájárulási adó terhére. Egyéni vállalkozó esetében pedig, ha az egyéni vállalkozó, vagy társas vállalkozás tagja megváltozott munkaképességűnek minősül. Továbbá doktori, vagy annál magasabb tudományos fokozattal, címmel rendelkező munkavállalók után sem kell szakképzési hozzájárulást fizetni, ha kutató, fejlesztő munkakörben alkalmazzák és a munkáltató 19,5 százalékos adókedvezményt érvényesít.

Szociális hozzájárulási adó

A társas vállalkozásoknak szociális hozzájárulási adó megfizetési kötelezettsége van az összevont adóalapba tartozó adóelőleg számtásnál figyelembe vett jövedelem után, valamint terheli a béren kívüli juttatásokat, béren kívüli juttatásnak nem minősülő egyes meghatározott juttatásokat és a kamatkedvezményből származó jövedelmet. A szocho mértéke 2019. július elsejétől az adóalap 17,5 százaléka, bevallási és megfizetési határidő a tárgyhónapot követő hónap 12. napja.

Innovációs járulék

Innovációs járulék fizetési kötelezettsége van a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény hatálya alá tartozó gazdasági szervezeteknek, ami alól azonban 2019. január elsejét követően a mikro- vagy kisvállalkozásnak minősülő gazdasági társaságok mentesülnek. A kis- és középvállalkozások besorolásáról a 2004. évi XXXIV. törvény (Kkv. tv) rendelkezik. A vállalkozások minősítésében a foglalkoztatottak száma, éves nettó árbevétel, mérlegfőösszeg, valamint a partner- és kapcsolódó vállalkozások adatait is figyelembe kell venni. Mentesség áll fenn, amennyiben a foglalkoztatottak száma nem haladja meg az 50 főt, és az éves nettó árbevétel vagy a mérlegfőösszeg nem haladja meg a 10 millió eurónak megfelelő forintot.

Az innovációs járulék alapja a helyi iparűzési adó alapjából, csökkentve a külföldön létesített telephelyre jutó iparűzési adóalap-résszel összegével. Az innovációs járulék mértéke az adóalap 0,3 százaléka. A járulékfizetési kötelezettségnek minden harmadik hónapot követő hónap 20. napjáig eleget kell tenni a gazdasági társaságnak (általános esetben július 20-áig, október 20-áig, december 20-áig, április 20-áig) előlegfizetési rendszerben.

5.4.2 Munkavállalói adóteher

A munkáltatókon felül, a munkavállókat is terhelnek fizetési kötelezettségek, mint a bruttó bérből levont egészségbiztosítási járulékok, nyugdíjjárulék és személyi jövedelemadó. 2015. január elsejétől a munkavállalók egészségbiztosítási járulékként az adóalap 8,5 százalékát fizetik meg (munkaerőpiaci járulék 1,5 százalék, pénzbeli egészségbiztosítási járulék 3 százalék, természetbeni egészségbiztosítási járulék 4 százalék), nyugdíjjárulékként pedig 10 százalékát. Munkavállalói adótehernek minősül továbbá a személyi jövedelemadó is, amiről részletesen az 5.2 Fejezet értekezik.

5.5. Helyi adók

Magyarországon az önkormányzatok illetékességi területükön kivethetnek települési adókat és helyi adókat. A települési adók tekintetében főszabályként kiemelendő, hogy az önkormányzatok csak olyan települési adókat vezethetnek be, amelyet más törvény nem tilt, illetve ezeknek nem lehet alanya állam, önkormányzat, szervezet és vállalkozó. Az 1990. évi C. törvény alapján jelenleg három fajta helyi adót vethetnek ki:

- vagyoni típusú adók (ide tartozik az építményadó és a telekadó),
- kommunális jellegű adók (ide tartozik a kommunális adó és az idegenforgalmi adó)
- helyi iparűzési adó (HIPA)

A helyi adókról szólva megemlítendő az a fontos elv, hogy az Európai Unión és az országon belüli káros és áttekinthetetlen adóverseny elkerülése érdekében egyedi helyi adókedvezmények nem adhatók. Ez egyszerűen azt jelenti, hogy a helyi önkormányzat a helyi adókról szóló rendeleteiben általános szabályokat állapíthat meg, amelyek minden adózóra egyformán érvényesek. Az egyes települések különböző helyi adónemeinek összehasonlítását a vállalkozások könnyen átnézhetik a Magyar Államkincstár által működtetett https://hakka.allamkincstar.gov.hu weboldalon.

5.5.1. Vagyoni típusú adók

Építményadó

Olyan helyi adó, amelyet az önkormányzatok az illetékességi területükön lévő összes ingatlanra, azok valamennyi helyiségére, illetve adott esetben az ingatlanokon elhelyezett reklámhordozókra is kivethetnek. Az adó alanya a naptári év első napján az építmény tulajdonosa, reklámhordozó esetében pedig a reklámhordozó tulajdonosa. Az adó alapját az építmények hasznos alapterülete vagy a korrigált forgalmi értéke (reklámhordozó esetében annak reklámközlésre használható felülete) adhatja, az adó mértéke pedig maximálisan 1100 Ft/m2, a korrigált forgalmi érték 3,6 százaléka lehet (reklámhordozók esetén 12.000 Ft/m2). A gyakorlatban a magyar önkormányzatok a négyzetméter alapú adóztatást alkalmazzák. Ennek oka, hogy nem állnak rendelkezésre azok a kapacitások, amelyek a forgalmi érték méltányos és valós megállapításához szükségesek egy egész település ingatlanállományát tekintve. Ez az ingatlanpiaci adatbázisok, a statisztikai adatok mennyiségének bővülésével és az automatizált, nagy mintát felhasználó ingatlan értékbecslések módszerének terjedésével várhatóan változni fog. Valószínűleg a magyarországi gazdasági erőközpontnak számító városok területén kerül majd sor először a forgalmi érték alapú ingatlanadóztatásra.

Telekadó

Olyan helyi adó, amelyet az önkormányzatok a területükön található telkekre vethetnek ki. Alanya az év első napján a telek tulajdonosa, alapja a telek négyzetméterben számított területe, vagy a telek korrigált forgalmi értéke lehet, az adó mértéke pedig maximálisan 200 Ft/m2 vagy a korrigált forgalmi érték 3 százaléka lehet.

5.5.2. Kommunális adók

Magánszemély kommunális adója

Az a magánszemély, aki a naptári év első napján az önkormányzat illetékességi területén építmény vagy telek tulajdonjogával rendelkezik évente maximum 17.000 forintos kommunális adó megfizetésére kötelezhető. Sokan nem tudják, ám az adó kivetése nem automatikus. Az ingatlant megszerző magánszemélynek egy formanyomtatványon jeleznie kell a helyi önkormányzat felé, hogy mely ingatlant illetően vált adóalannyá. Az elektronikus ügyintézés megtehető az ASP egységes önkormányzati e-ügyintés felületen (https://ohp-20.asp.lgov.hu/nyitolap).

Idegenforgalmi adó

Idegenforgalmi adókötelezettség terheli azt a 18. életévét betöltött magánszemélyt, aki nem állandó lakosként az adott önkormányzat illetékességi területén legalább egy vendégéjszakát eltölt. Az adó alapját a megkezdett vendégéjszakák száma vagy a megkezdett vendégéjszakákra eső szállásdíj adja. Az adó mértéke legfeljebb személyenként és vendégéjszakánként 300 forint vagy a szállásdíj százaléka (de maximum 300 forint).

5.5.3. Helyi iparűzési adó

A legelterjedtebb helyi adó a HIPA, amelyet az önkormányzat illetékességi területén végzett állandó vagy ideiglenes vállalkozási tevékenység után kell megfizetnie azoknak a vállalkozóknak, akiknek telephelye vagy székhelye található az adott településen, vagy pedig 30 napot meghaladó vállalkozási tevékenységet végez ott. Az adó alapját a nettó árbevétel adja, amelyet csökkent az eladott áruk beszerzési értéke, a közvetített szolgáltatások értéke, az alvállalkozói teljesítések értéke, az anyagköltség és a kutatás, kísérleti fejlesztés közvetlen költsége. Az adó maximális mértéke az az alap 2 százaléka lehet, ideiglenesen végzett tevékenység esetén pedig legfeljebb 5000 forint/nap. Jellemzően a helyi iparűzési adó képviseli a legnagyobb tételt az önkormányzatok adóbevételei között és a gazdaságilag erős városokban a 2 százalékos felső korláthoz esik közel. Fontos, hogy egy sok közvetített szolgáltatást igénybe vevő vállalkozás könyvelésében világosan elkülöníthetőek legyenek ezek a közvetített szolgáltatások és az iparűzési adó bevallása során ne feledje levonni a vállalkozás az adóalapból, mivel nagy felesleges adóköltsége is keletkezhet.

5.6. Egyéb adók

Magyarországon 55 fajta adónem van érvényben 2019-ben. Ez az elmúlt évekhez képest a legalacsonyabb szám, amely az adóracionalizálási törekvéseknek köszönhető. Az aktuális adónemek listáját az alábbi táblázat tartalmazza.

Adónemek 2019-ben	
A forgalmazó és a befektetési alap különadója	Környezetvédelmi termékdíj
Általános forgalmi adó	Közművezetékek adója
Bányajáradék	Magánszemélyek kommunális adója
Bevándorlási különadó	Munkaerő-piaci járulék
Biztosítási adó	Népegészségügyi termékadó (NETA)
Cégautóadó	Nukleáris hozzájárulás
Ebrendészeti különadó	Nyugdíjjárulék
Egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás (EKHO)	Pénzbeli egészségbiztosítási járulék
Egyszerűsített vállalkozói adó (EVA)	Pénzügyi szervezetek különadója
Élelmiszerlánc-felügyeleti díj	Pénzügyi tranzakciós illeték
Energiaellátók jövedelemadója (Robin Hood adó)	Regisztrációs adó
Építményadó	Rehabilitációs hozzájárulás
Erdővédelmi járulék	Reklámadó
Földvédelmi járulék	Reprográfiai és üres hordozó jogdíj
Gépjárműadó	Szakképzési hozzájárulás
Gyógyszerforgalmazók különadói	Személyi jövedelemadó (szja)
Háztartási munka regisztrációs adója	Szerencsejáték-felügyeleti díj
Helyi iparűzési adó (HIPA)	Szociális hozzájárulási adó (szocho)
Hulladékkezelési járulék	Táppénz-hozzájárulás
Idegenforgalmi adó	Társasági adó (tao)
Illeték	Távközlési adó
Innovációs járulék	Telekadó
Játékadó	Települési adó
Jövedéki adó	Természetbeni egészségbiztosítási járulék
Kamarai hozzájárulás	Turizmusfejlesztési hozzájárulás
Kisadózó vállalkozások tételes adója (KATA)	Vám
Kisvállalkozói adó (KIVA)	Vízkészletjárulék
Környezetterhelési díj	

Forrás: portfolio.hu

„A magyar hatósági rendszámtáblával ellátott gépjármű, pótkocsi, valamint Magyarország területén közlekedő, külföldön nyilvántartott tehergépjármű (a továbbiakban együtt: gépjármű) után gépjárműadót […] kell fizetni." Az adó alanya a hatóság által vezetett nyilvántartásban az adott év első napján üzembentartóként vagy tulajdonosként szereplő személy, az adó. Az adó mértéke személygépkocsik esetében a gyártási évtől és a kilowattban mért teljesítménytől függ, tehergépkocsik esetében pedig az önsúlytól és a raksúlytól. Cégautóadó nem magántulajdonban álló, gépjárművek esetében alkalmazható és negyedévente fizetendő. Az adó mértékének megállapítási módja a teljesítménykategória és a környezetvédelmi-besorolás alapján történik. A kettős adózás elkerülése érdekében, megfelelő befizetések esetén a cégautóadóból levonható a gépjárműadó, a negyedév vonatkozó hónapjaiban.

A kamarai hozzájárulás egy, a működő gazdálkodó szervezetek számára évente egyszer kötelezően fizetendő (5000 forint értékű) pénzbeli hozzájárulás, amelyért cserébe a szervezetek gazdasági, pénzügyi, adózási és hiteltanácsadásban, valamint üzleti partnerkeresési és pályázatfigyelési kötelezően nyújtandó szolgáltatásban részesülnek a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara részéről. A meg nem fizetett hozzájárulás köztartozásnak számít, amely miatt az adóhatóság inkasszót vethet ki.

A környezetterhelés mértékének csökkentése érdekében a 2011. évi LXXXV. törvény alapján Magyarországon környezetvédelmi termékdíjköteles termékek az akkumulátorok, a csomagolószerek, az egyéb kőolajtermékek, az elektromos és elektronikai berendezések, a gumiabroncsok, a reklámhordozó papír, az egyéb műanyag és vegyipari termékek és az irodai papír. Ezek tételes listája (vámtarifaszám alapján) a fenti törvény 1. mellékletében, a díjtételek (amelyeknek alapja

a termékek kilogrammban, két tizedesjegy pontossággal megadott tömege) a törvény 2. mellékletében találhatóak meg. Alapvetően a külföldről behozott áru, vagy akár már maga az árun lévő csomagolóanyag után is termékdíjfizetési kötelezettség terhelheti a gazdálkodókat.

Az egészséges életmód és az egészségtudatos táplálkozás elősegítése (ezzel együtt a nem egészséges élelmiszerek fogyasztásának csökkentése), továbbá a népegészségügyi mutatók javítása érdekében vezették be a népegészségügyi termékadót (NETA), amelyet a 2011. évi CIII. törvény értelmében, a törvény által megállapított kritériumok alapján adóköteles termékek után köteles fizetni az azokat első alkalommal belföldön forgalomba hozó, vagy azokat beszerző szervezet vagy személy. Az adó alapját az értékesített vagy beszerzett termék kilogrammban mért tömege adja (csomagolás nélkül).

Pénzügyi tranzakciós illetéket kell fizetni a pénzforgalmi szolgáltatók által ügyfeleik részére nyújtott pénzforgalmi szolgáltatások nagy rész után. Pénzügyi tranzakciós illetékkötelesek például az alábbi szolgáltatások: átutalás, beszedés, a fizető fél által a kedvezményezett útján kezdeményezett fizetés, a készpénzkifizetés, a készpénzátutalás, az okmányos meghitelezés (akkreditív), a készpénzfizetésre szóló csekk beváltása, a pénzváltási tevékenység keretében történő eladás, a kölcsöntörlesztés vagy a jutalék- és díjbevételek felszámítása. Az illeték alapja a legtöbb esetben az az összeg, amellyel a pénzforgalmi szolgáltató a fizető fél számláját megterheli, mértéke pedig a legtöbb esetben 0,3%, de legfeljebb 6 ezer forint.

A reklámtevékenységet szolgáltatói és megrendelői oldalon is adóztató reklámadó alapja – a korábbi, a nettó árbevétel 100 millió forint feletti részre vonatkozóan 7,5%-os, illetve a reklámköltések 2,5 millió forint feletti 5%-os értéke helyett – 2019. július 1-jétől kezdődően 2022.december 31-ig egyaránt 0%.

5.7. Illetékek

Magyarországon vagyonszerzési illetéket kell fizetnie öröklés, ajándékozás és visszterhes vagyonátruházás esetén, eljárási illetéket közigazgatási hatósági és bírósági eljárásért (vagy igazgatási, bírósági szolgáltatási díjat), továbbá felügyeleti illetéket a cégbíróságok törvényességi felügyeleti tevékenységéért.

5.7.1 Vagyonszerzési illetékek

Öröklési illetéket kell fizetni örökség, haszonélvezeti jog megváltása, hagyomány, meghagyás alapján történő vagyonszerzés, köteles rész szerzés és olyan ajándékozás esetén, ami halálozás utánra szól. Ingatlan és ingó ajándékozása, valamint vagyoni értékű jognak ingyenes alapítása az ajándékozási illeték tárgyát képezik. Illetéket abban az esetben kell fizetni, ha arról okiratot állítottak ki, illetve, ha az ingó forgalmi értéke meghaladja a 150 ezer forintot. Öröklési és ajándékozási illeték általános mértéke 18 százalék, lakástulajdon és ahhoz kapcsolódó vagyoni jog ingyenes szerzése esetén pedig 9 százalék.
Visszterhes vagyonátruházási illeték mértéke 4 százalék, ami az ingatlanokesetében az értékükből számítandó. Az ingatlan értékének meghatározásakor az illeték kivetésekor a NAV a megvalósult tranzakció szerinti árból indul ki. Amennyiben ez az érték a NAV saját adatbázisa, gyakorlata alapján értékaránytalanságot tükröz, úgy a NAV vagyonértékelőt rendel ki és az így megállapított ingatlanérték alapján veti ki az illetéket. Kedvezményes illeték fizetendő, ha az ingatlanszerzés idegenforgalmazási célból, hitelintézetek által vagy szabályozott ingatlanbefektetési társaságok által valósul meg. A gépjárművek esetén az illeték mértéke az adott jármű hajtómotorjának teljesítményétől és a jármű gyártási évétől számított korától függ (300-850 Ft/kW), pótkocsi tulajdonának megszerzését követően annak csak a súlya szerint fizetendő az illeték.

5.7.2. Eljárási illetékek

Magyarországon közigazgatási hatósági eljárási illetékeket, bírósági eljárási illetékeket kell fizetni. A különböző bírósági eljárási illetékek:

- csőd- és felszámolási eljárás illetéke
- természetes személyek bírósági adósságrendezési eljárásainak illetéke
- cégbírósági eljárás illetéke (amelyet az alábbi táblázat részletez)
- polgári eljárás illetéke

Európai részvénytársaság esetén	600 000 Ft
Zártkörűen működő részvénytársaság esetén	100 000 Ft
Egyszerűsített cégbejegyzési kérelem zártkörűen működő részvénytársaság esetén	50 000 Ft
Egyéb jogi személy esetén	100 000 Ft
Külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe esetén	50 000 Ft
Külföldi vállalkozás közvetlen kereskedelmi képviselete esetén	50 000 Ft
Átalakulás, egyesülés, szétválás, minősített többséget biztosító befolyás létrejötte, elismert vállalatcsoportként való működés, nyilvánosan működő részvénytársaság cégadataira vonatkozó változás bejegyzési kérelem	50 000 Ft
Zártkörűen működő részvénytársaság nyilvánosan működő részvénytársasággá történő átalakulása esetén a változás bejegyzése	500 000 Ft
Cégkivonat elkészítése	5 000 Ft
Cégbizonyítvány kiállítása	3 000 Ft
Cégmásolat elkészítése	7 000 Ft
Cégnyilvántartásban szereplő elektronikus okiratok megküldéséért és másolatáért cégiratonként	2 000 Ft

- elsőfokú közigazgatási bírósági eljárás illetéke
- fellebbezés illetéke
- perújítás illetéke
- polgári jogi igény és az állammal szembeni kártalanítási igény érvényesítésének illetéke
- büntetőeljárással kapcsolatok egyes kérelmek illetéke
- választottbírósági eljárás illetéke
- cégbírósági felügyeleti illeték (törvényességi felügyeleti eljárásért 100 000 Ft)
- felülvizsgálati eljárás illetéke
- büntetőeljárás illetéke

5.7.3 Igazgatási és bírósági szolgáltatások díja

Bizonyos igazgatási és bírósági szolgáltatások igénybevételéhez díjat kell fizetni. Jelenleg díjmentes szolgáltatások az adóigazolvány első igénylése és az új adóigazolvány kiállítása lopás esetén. Díjköteles szolgáltatások közé tartozik az új adóigazolvány kiállítása elvesztés, megsemmisülés vagy megrongálás miatt és az ingatlan forgalmi értékadat szolgáltatások. Utóbbiak közé tartozik:

- Az általános adatszolgáltatás
- A részletes adatszolgáltatás
- A specifikus és visszamenőleges adatszolgáltatás
- Az országos éves általános adatszolgáltatás
- Az országos éves részletes adatszolgáltatás
- A szakértői adatszolgáltatás

6. SZELLEMI TULAJDON VÉDELME

A szellemit tulajdonjogok, valamint az iparjogvédelmi jogok a vállalkozások vagyonának fontos elemét képezik, versenyképességük, üzleti sikerük eredményességük kulcsait jelentik. Napjaink innováció vezérelt gazdaságában, ahol a globalizáció és a kommunikáció gyorsaságának hatására az üzleti folyamatok is felgyorsultak, kiemelt szerep jut az ötletnek, az alkotásnak, amelyek egy-egy üzlet sikerét jelentik. Az innováció létrejöttének első lépése az ötlet megszületése és az ötletek gyűjtése, illetve azok kiértékelése. A startup vállalkozások üzleti modelljei olyan innovatív, előremutató ötleten alapulnak, amelyek a szellemi tulajdon védelme nélkül nem tudnának átütő üzleti sikereket elérni.

A magyarországi cégek jelentős része érintett a szellemi tulajdon hamisítással kapcsolatban, azonban az érintett cégek fele tesz csak intézkedéseket a hamisítás megakadályozására, amelynek első és legfontosabb eleme, hogy a vállalkozás, az ötletgazda megfelelően gondoskodjon szellemi tulajdonának védelméről, elősegítve ezzel a későbbiekben esetlegesen felmerülő jogsértések kezelését is.

A szellemi tulajdon-védelem célja a kreatív elme által alkotott termékek, találmányok, irodalmi, művészeti és tudományos alkotások, felfedezések, árujelzők úgy, mint védjegyek, márkanevek, földrajzi árujelzők jogi védelme és anyagi elismerésének biztosítása. Továbbá a szellemi tulajdon védelme kiterjed az ipar, a tudomány, illetve az irodalom és a művészetek terén folyó szellemi tevékenység erkölcsi és jogi védelmére is.

Magyarországon a szellemi tulajdon védelme, a kapcsolódó oltalmak és szabadalmak kezelése a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (a továbbiakban: SZTNH vagy hivatal) feladata, amely a szellemi tulajdon védelméért felelős kormányzati főhivatal, a találmányi szabadalmakról szóló 1895. évi XXXVII. törvénycikk 23. §-a alapján jött létre 1896-ban. A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala a nemzetgazdaság, a tudomány és a kultúra szellemi értékeinek oltalmáért, a szellemi tulajdon védelméért felelős országos hatáskörű közigazgatási szerv, amely a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény értelmében 2019. január 1-jétől kormányzati főhivatalként működik. Tevékenysége kiterjed az iparjogvédelem és a szerzői jog területére, továbbá a kutatás-fejlesztési tevékenységek minősítésével kapcsolatos feladatokra, valamint 2017-től a korai fázisú (startup) vállalkozások és a korai fázisú vállalkozásokat támogató vállalkozások nyilvántartásba vétele iránti eljárásra. Az SZTNH-t a Kormány irányítja, felette felügyeletet az innovációs és technológiai miniszter látja el.

A szellemitulajdon-védelem a polgári jog egyik alterülete, ún. abszolút szerkezetű jogviszony, amely személyhez és vagyonhoz egyaránt fűződő jogok biztosításával nyújt jogszabályi védelmet a szellemi alkotásokhoz kapcsolódóan. A szellemi tulajdon-védelem teremti meg az egyensúlyt az innovatív megoldások és a kreatív alkotók érdeke, valamint a szélesebb közérdek között abból a célból, hogy elősegítse egy olyan környezet kialakulását, amely a kreativitás és az innováció széles körben történő elterjedésére és elismerésére épül.[16]
A szellemi tulajdon védelme különböző oltalmi formák segítségével történik, jogszabályi és szigorú ellenőrzési keretek között. A szellemi tulajdonnak két fő ágát különböztetjük meg: szerzői jog, valamint iparjogvédelem.

[16]www.sztnh.hu

Szerzői jog

A szerzői jog egyik alapvető célja a szellemi alkotás ösztönzése. Védelemben részesíti a tudományos, művészeti és irodalmi alkotásokat, illetve azok felhasználásához kapcsolódó teljesítményeket. A jogszabályrendszer ennek jegyében ismer el személyhez fűződő és vagyoni jogokat a szerző javára. Ebben az esetben a jogviszony a szellemi alkotás létrehozásával keletkezik.

A szerzői alkotások védelme a hazai kultúra, valamint kulturális ágazat működésének alapfeltétele, a konkrét alkotás védelmén túl vállalkozások és befektetések védelmét is jelenti. A szerzői művek felhasználásának ellenértékeként az alkotókat jogdíjak illetik meg.

Az SZTNH szerzői joggal kapcsolatos feladatait a Szerzői Jogi Főosztály látja el, feladatát és működését az alábbi jogszabályok szabályozzák:
- 1995. évi XXXIII. törvény a találmányok szabadalmi oltalmáról
- 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről

Szerzői jogokhoz kapcsolódóan szakértői vélemény, valamint állásfoglalás a Szerzői Jogi Szakértői Testülettől (SZJSZT) kérhető. Az SzJSzT elsősorban perben álló felek közötti jogvitában játszik szerepet, de lehetőség nyílik, peren kívül vagy a pert megelőzően szakvélemény kérésére is.

A szakértői tevékenység az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény alapján adóköteles tevékenységnek minősül. Ennek megfelelően a díjazás az alábbiak szerint alakul:
- egy szakértő bevonása esetén 110 000 Ft + ÁFA,
- háromtagú tanács esetében 180 000 Ft + ÁFA,
- öttagú tanács esetében 285 000 Ft + ÁFA.

A Testület elérhetőségei

E-mail: szjszt@hipo.gov.hu
Telefon: +36 1 474-5961
Honlap: https://www.sztnh.gov.hu/hu/szakmai-oldalak/szerzoi-jog/szerzoi-jogi-foosztaly/szerzoi-jogi-szakerto-testulet

Iparjogvédelem

A szellemi tulajdon védelmének másik ága az iparjogvédelem, amely (alkalmazkodva a nemzetközi jogi sztenderdekhez és szabályozásokhoz) hazánkban is több oltalmi típust foglal magába. Az iparjogvédelem a műszaki jellegű szellemi alkotások, valamint az áruk és szolgáltatások megkülönböztetésére szolgáló megjelölések (árujelzők) jogi oltalmát biztosító jogintézmény.[17]

Hazánkban az iparjogvédelem a polgári jogon belül egy sajátos részterület, amely az alábbi alkotásokat foglalja magába:
- találmányok,
- használati minták,
- formatervezési minták (dizájnok),
- növényfajták,
- árujelzők: védjegyek és földrajzi árujelzők.

[17]www.sztnh.hu

Találmány, szabadalom

Találmánynak nevezzük az új termékre vagy új eljárásra vonatkozó új (korábban nem létező) műszaki megoldást. A találmány védelmére szolgáló jogi oltalmat nevezzük szabadalomnak/szabadalmi oltalomnak. A szabadalmi oltalom meghatározott földrajzi területre és húsz évre szól, amelyet követően a találmány közkinccsé válik. A szabadalom tulajdonosát kizárólagos jog illeti meg azzal kapcsolatban, hogy a találmányt hasznosítsa, vagy arra másnak engedélyt adjon.

Használati minta

A használatiminta-oltalom a szabadalmazható találmány színvonalát el nem érő új szerkezeti kialakítások védelmére szolgáló oltalmi forma. Egy tárgy kialakítására, szerkezetére vagy részeinek elrendezésére vonatkozó megoldás. A használatiminta-oltalom az új, szabadalmazható találmány színvonalát el nem érő megoldásoknak biztosít jogi oltalmat. A mintaoltalom alapján a minta tulajdonosának kizárólagos joga van arra, hogy a mintát hasznosítsa, vagy arra másnak engedélyt adjon. Az oltalom meghatározott földrajzi területre és tíz évre szól, ezt követően a minta közkinccsé válik.

Magyarországon érvényes mintaoltalmat lehet szerezni az ún. Szabadalmi Együttműködési Szerződés (PCT) keretein belül indított nemzetközi bejelentéssel is.
A mintaoltalmi bejelentést a mintaoltalom megadásának meghirdetését követően bárki megtekintheti és annak iratairól díj ellenében másolatot kaphat.

Formatervezési minta (dizájn)

Dizájnnak nevezzük az egy termék egészének vagy részének elsődlegesen esztétikai megjelenését. Ez a megjelenés a termék vagy egy része külső jellegzetességeinek, ideértve azok díszítésének (pl. a rajzolat, a körvonalak, a színek, az alak, a felület, illetve a felhasznált anyagok jellegzetességei) az eredménye. Amennyiben a dizájn új és egyéni jelleggel rendelkezik, akkor jogi védelemben, azaz formatervezésiminta-oltalomban (dizájn-oltalomban) részesülhet.

A formatervezésiminta-oltalom vonatkozhat háromdimenziós megjelenésre is (például egy termék alakja, felülete), illetve kétdimenziós formai kialakításra is (mint például a motívumok, vonalak, színek). A mintaoltalom alapján a minta tulajdonosát kizárólagos jog illeti meg arra, hogy a mintát hasznosítsa, vagy arra másnak engedélyt adjon. Az oltalom meghatározott földrajzi területre és öt évre szól, amely négy alkalommal meghosszabbítható. Az oltalmi idő lejártával, de legfeljebb huszonöt év után azonban a minta közkinccsé válik.

Növényfajta-oltalom

A növényfajta-oltalom a nemesített növényfajták védelmét biztosítja. Növényfajta-oltalomban részesülhet bármely növénytani nemzetséghez és fajhoz tartozó új fajta, ha az megkülönböztethető, egynemű és állandó tulajdonságokkal rendelkezik. A növényfajta-oltalom tulajdonosának kizárólagos joga van a növényfajta hasznosítására, illetve arra, hogy másnak arra engedélyt adjon. A növényfajta-oltalom területi érvényessége és időtartama korlátozott: a növényfajta-oltalom a megadásától számítva huszonöt évig, szőlő és fák esetén harminc évig tart.

Árujelzők, védjegyek

Földrajzi árujelző: a földrajzi árujelzők fogalmát általánosságban mindazoknak a megjelöléseknek a gyűjtőneveként alkalmazzuk, amelyeket a forgalomban a termékek földrajzi eredetének azonosítására használunk.

Földrajzi árujelzőként oltalomban részesülhet a termék földrajzi származásának feltüntetésére használt földrajzi jelzés és eredetmegjelölés. A földrajzi árujelzők fogalmát általánosságban mindazoknak a megjelöléseknek a gyűjtőneveként alkalmazzuk, amelyeket a forgalomban a termékek földrajzi eredetének azonosítására használunk. Földrajzi árujelző tipikusan egy táj, helység, régió, kivételes esetben ország neve lehet.

Földrajzi árujelzőre az szerezhet oltalmat, aki az árujelzőben megjelölt földrajzi területen olyan terméket termel, dolgoz fel vagy állít elő, amelynek megjelölésére a földrajzi árujelzőt használják (pl. tokaji bor, szatmári szilvapálinka, gyulai kolbász, alföldi kamillavirágzat stb.). Az oltalom hatósági eljárás eredményeként keletkezik.

Az oltalom alatt álló földrajzi árujelzőt bárki használhatja, aki az adott földrajzi területen – szeszesitalok esetén a termékleírásnak megfelelően – állítja elő a megjelöléssel ellátott terméket.

A földrajzi árujelzőt csak a fenti kritériumoknak megfelelő jogosultak használhatják, arra másnak használati engedély (licencia) nem adható. A földrajzi árujelző bitorlása (jogosulatlan használata) esetén azonban bármely használatra jogosult önállóan is felléphet a bitorlóval szemben.
A földrajzi árujelzők oltalma korlátlan ideig tart.

Tanúsító védjegy: egy különleges védjegyfajta, amely alkalmas arra, hogy a védjegyjogosult által az anyagösszetétel, az áruk gyártási módja vagy a szolgáltatásnyújtás módja, illetve a minőség, pontosság vagy egyéb jellemző tekintetében tanúsított árukat vagy szolgáltatásokat megkülönböztesse az ilyen tanúsítással nem rendelkező más áruktól vagy szolgáltatásoktól.

A tanúsító védjegyet annak tulajdonosa nem használhatja: a védjegyjogosult feladata a minőségi feltételeknek vagy egyéb jellemzőknek megfelelő termékekkel, szolgáltatásokkal rendelkezők számára biztosítani a védjegy használatát (minőségtanúsítás).

A védjegyoltalom időtartama a többi védjegyhez hasonlóan tíz évre szól és korlátlan alkalommal megújítható.

K+F minősítés

A kutatás-fejlesztési projektek, tevékenységek minősítésének rendszere 2012-ben került bevezetésre. A kutatás-fejlesztési (K+F) tevékenységek minősítésével kapcsolatos feladatokat a KFI törvény (2014. évi LXXVI. törvény a tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról) rendelkezései alapján a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala látja el.

A vállalkozások számára adókedvezmény, valamint pályázati támogatási formák igénybevételéhez szükséges a K+F minősítés megszerzése. A minősítés célja, hogy egy egységes módszertan alapján vizsgálja projektek K+F jellegét, és a kérelmezők, illetve más hatóságok számára kötelező vagy egyébként elfogadott véleményt adjon a projektek K+F jellegét, a K+F tevékenységek típusát, és saját tevékenységi kör megítélését illetően.

Az előzetes, hatósági jogerővel bíró határozat, valamint a szakértői vélemény egy-egy adott projekt K+F tartalmát vizsgálja. Ez a két minősítés módszer került kiegészítésre 2017-ben a projektcsoport-minősítési eljárással, melynek keretében egy vállalat egy eljárás keretében egyszerre több projektjének K+F tartalmát is minősíttetheti, széles körű K+F tevékenysége esetén ezzel csökkentve a minősítési eljáráshoz kapcsolódó adminisztratív terheit.

2018. január 1. óta K+F minősítési kérelmek kizárólag elektronikus úton kérhetők:
https://www.sztnh.gov.hu/sites/default/files/e-tajekoztato_2018_0.pdf

Előzetes projektminősítés: jövőbeli K+F projektek vagy projektrészek vonatkozásában a kérelmezők előzetes projektminősítési kérelmet nyújthatnak be. Az SZTNH a kérelem tárgyát képező projektet hatósági tevékenység keretében abból a szempontból minősíti, hogy az annak tartalmát képező tevékenységek K+F tevékenységnek tekinthetők-e. Emellett kérhető az aránymegállapítás vizsgálata, illetve a saját tevékenységi kör megállapítsa is. A kérelem tárgyában hozott határozat más hatóságra a projektnek a projektminősítési eljárás lefolytatására irányuló kérelemben foglaltakhoz képest változatlan megvalósítása mellett kötelező erővel bír.

Projektcsoport-minősítés: Az SZTNH kérelemre minősít projektcsoportokat abból a szempontból, hogy a kérelmező által a projektcsoportokba sorolt projektek K+F tevékenységnek tekinthetők-e. A projektcsoportból néhány kiválasztott projektet minősít az SZTNH, a minősítés hatálya pedig – pozitív döntés esetén – a projektcsoportba tartozó valamennyi projektre kiterjed és jogi kötőerővel bír más hatóságokra nézve. A projektcsoport-minősítési eljárás általános esetben négy szakaszból áll 1) regisztráció, 2) projektcsoportok jóváhagyása, 3) projektkiválasztás, 4) projektcsoport-minősítés. Mindegyik eljárási szakasz a kérelmező kérelmére indul, a következő eljárási szakasz a Hivatal előző szakaszt lezáró végzését követően kezdeményezhető, de a 2. és a 3. eljárási szakasz össze is vonható.

Szakértői állásfoglalás: Az adóhatóság, valamint más hatóságok vagy bíróságok mellett harmadik személyek, azaz például vállalatok is megkereshetik szakértőként a Hivatalt a megkeresésben megjelölt tevékenységek kutatás-fejlesztési szempontú minősítése, valamint a megkeresésben megjelölt költségeknek a kutatás-fejlesztési tevékenységhez való hozzárendelhetősége kérdésében. A szakvéleményben a megkereső fél kérdései alapján az SZTNH különféle szakkérdésekben nyilváníthat véleményt, így a projektek tartalmát képező tevékenységek kutatás-fejlesztésnek való minősítését illetően is. A szakértői vélemény nem bír kötelező erővel, de más hatóságok a gyakorlatban jellemzően elfogadják a szakvéleményt.

A hivatalhoz 157 kutatás-fejlesztési tevékenység minősítése iránti beadvány érkezett 2018-ban, amelyből 49 volt az előzetes minősítési kérelmek száma és 108 a szakértői véleménykérés. Emellett 10 nagyvállalati regisztráció érkezett projektcsoport-minősítési eljárás lefolytatása iránt.[18]

[18]Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala: Ténye és adatok 2018, Éves Jelentés

7. KÖZBESZERZÉS

A közpénzek ésszerű felhasználása, átláthatóságának és széles körű nyilvános ellenőrizhetőségének megteremtése, továbbá a közbeszerzések során a verseny tisztaságának biztosítása érdekében – összhangban nemzetközi szerződéseinkkel és az Európai Közösség jogszabályaival – alkotta meg a magyar országgyűlés a közbeszerzésekről szóló törvényt. A közbeszerzéseket a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLIII. törvény (Kbt.) átfogóan szabályozza. E jogszabály határozza meg, hogy mely szervezetek milyen beszerzéseik során kötelesek közbeszerzési eljárást lefolytatni, továbbá azt is, hogy mikor milyen típusú közbeszerzési eljárás alkalmazható.

Vállalkozások, azaz magántulajdonú gazdasági társaságok esetében költségvetési és uniós támogatás elnyerése esetén állhat fenn közbeszerzési kötelezettség. A közbeszerzési kötelezettség függ:

- a beszerzés tárgyától: a beszerzés a Kbt. szerint árubeszerzésnek, szolgáltatásnak vagy építési beruházásnak minősül,
- a beszerzés becsült értékétől,
- a beszerző szervezet Kbt. szerinti minősítésétől,
- saját jogán ajánlatkérőnek nem minősülő, támogatást elnyerő szervezet esetében a támogatás mértékétől.

A beszerző szervezet minősítése a Kbt. alapján lehet:

„Saját jogán ajánlatkérő" szervezet: a Kbt. 5. § (1) bekezdése állapítja meg a „saját jogukon ajánlatkérőnek" minősülő szervezeteket, azaz azokat a szervezeteket, amelyek az államháztartási alrendszerhez tartozásukra, illetőleg a tulajdoni, szavazati és finanszírozási viszonyaikra tekintettel ajánlatkérőknek minősülnek. Ha egy szervezet saját jogán ajánlatkérőnek minősül (pl. egy önkormányzat vagy egy önkormányzati többségi tulajdonú gazdasági társaság), közbeszerzési eljárással kell szerződést kötnie.

„Támogatásra tekintettel ajánlatkérő": a saját jogán nem ajánlatkérő szervezetek (azaz, akik nem tartoznak a Kbt. 5. § (1) bekezdésének hatálya alá /pl. magántulajdonú gazdasági társaságok, a társadalmi szervezetek többsége/, és amelyeknek így csak a kapott támogatást illetően merül fel közbeszerzési kötelezettsége) az alábbiak figyelembevételével állapíthatják meg, hogy a támogatásból megvalósuló beszerzésük vonatkozásában fennáll-e a közbeszerzési kötelezettség:

- támogatásból megvalósuló, uniós értékhatárt el nem érő beszerzések esetén a közbeszerzési kötelezettségük a támogatásból megvalósuló beszerzés vonatkozásában akkor áll fenn, ha:
  - a támogatás mértéke meghaladja a projekt elszámolható költségeinek 75%-át, és egyben
  - a beszerzés nettó értéke
    - árubeszerzés és szolgáltatás esetén eléri a 15 millió Ft-ot,
    - építési beruházás esetén pedig eléri a 25 millió Ft-ot.
- ha támogatásból megvalósuló közbeszerzés értéke eléri az uniós értékhatárt, abban az esetben már az 50%-os mértéket meghaladó támogatási mérték is megalapozza a támogatott szervezet közbeszerzési kötelezettségét: ennek

megfelelően a támogatott szervezetnek közbeszerzési eljárással szerződnie, ha

- a támogatás mértéke meghaladja a projekt elszámolható költségeinek 50%-át, és egyben
- a beszerzés nettó értéke
  - árubeszerzés és szolgáltatás esetén eléri a nettó 221.000 EUR-t (melynek forint értéke a teljes 2019. évben 68.655.860 Ft),
  - építési beruházás esetén pedig eléri a nettó 5.248.000 EUR-t (melynek forint értéke a teljes 2019. évben 1.723.541.680 Ft).

- építési beruházások és szolgáltatás megrendelések, valamint valamennyi árubeszerzés vonatkozásában csupán a Kbt. a támogatás összegéhez köti a közbeszerzési kötelezettséget, a támogatás %-os mértéke nem jelenik meg feltételként.

2018. november 29-től tehát a közbeszerzési kötelezettséget jelentő támogatási összeghatár 40 millió Ft-ról szolgáltatás megrendelés vagy árubeszerzés esetén az adott beszerzésre irányadó uniós közbeszerzési értékhatárra (68.655.860 Ft), építési beruházás esetén 300 millió forintra emelkedett.

A Kbt. hatálya kiterjed a törvény által ajánlatkérőként meghatározott szervezetek árubeszerzéseire, szolgáltatás megrendeléseire, építési beruházásaira, valamint építési és szolgáltatási koncesszióira, továbbá tervpályázati eljárásaira.

A 2019. január 1-től hatályban lévő Kbt. alapján az alább közbeszerzési eljárásfajtákat különböztetjük meg a beszerzés tárgya és becsült értéke alapján:

- nyílt eljárás,
- meghívásos eljárás,
- innovációs partnerség,
- tárgyalásos eljárás,
- versenypárbeszéd,
- hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárás (Kbt. 49. § (1) bek.)

Eljárásrendet tekintve, hazai (nemzeti) és uniós eljárásrendet különböztetünk meg.
Ezek alapján:[19]

Nyílt eljárás: a nyílt eljárás egyszakaszos eljárás, tehát ajánlattevő ajánlatának benyújtásával egyidejűleg igazolja alkalmasságát, illetve azt, hogy vele szemben kizáró okok nem állnak fenn. Nyílt eljárásban nem lehet tárgyalni.

Meghívásos eljárás: a meghívásos eljárás kétszakaszos eljárás, amely egy részvételi és egy ajánlati szakaszból áll. A részvételi felhívással indított részvételi szakaszban bármely érdekelt gazdasági szereplő nyújthat be részvételi jelentkezést. Részvételi szakaszban csak és kizárólag részvételi jelentkezés nyújtható be, ajánlatot kérni vagy benyújtani tilos. A második, ajánlattételi szakaszban történik az ajánlatok benyújtása. Ajánlatkérő a részvételi jelentkezést követően alkalmasnak minősített részvételi jelentkezőket hívja fel ajánlattételre. Ajánlatkérő valamennyi alkalmassá minősített részvételre jelentkezőt felhív ajánlattételre, kivéve, ha keretszámot határozott meg.

[19]Közbeszerzési Hatóság: https://www.kozbeszerzes.hu

Innovációs partnerség: az innovációs célú beszerzést az ajánlatkérők igényei alakítják, és az ezekhez igazodó konkrét megoldások kifejlesztését célozza. Az innovációs közbeszerzés már egy korai fázisban lehetőséget ad a tesztelésre, ezáltal elősegítve, hogy az ajánlattevők hatékonyabban fel tudják mérni az új megoldások iránti igényt, és le tudják rövidíteni a piacra juttatás idejét. Az ajánlatkérők összehasonlíthatják az egymással versenyző megoldásokat, és a legjobb áron szerezhetik be a célnak megfelelő innovatív megoldást. Az innovációs partnerség olyan szakaszos szerződés odaítélését teszi lehetővé, amely a kutatásfejlesztéstől a kész áruk vagy szolgáltatások kereskedelmi méretekben történő beszerzéséig az összes szakaszt magában foglalja, minden egyes szakaszban egy vagy több gazdasági szereplő közreműködésével.

Az ajánlatkérő innovatív partnerséget hozhat létre, ha az ajánlatkérő részéről olyan innovatív áru, szolgáltatás vagy építési beruházás iránti igény merült fel, amely nem elégíthető ki a piacon már létező áruk, szolgáltatások vagy építési beruházás beszerzésével.

Tárgyalásos eljárás: tárgyalásos eljárás csak a Kbt.-ben meghatározott feltételek fennállása esetén alkalmazható. A tárgyalásos eljárás olyan, két szakaszból álló közbeszerzési eljárás, amelynek első, részvételi szakaszában az ajánlatkérő a részvételre jelentkezőnek a szerződés teljesítésére való alkalmasságáról vagy alkalmatlanságáról dönt. A részvételi szakaszban a részvételre jelentkező nem tehet ajánlatot. Az eljárás második, ajánlattételi szakaszában az ajánlatkérő az alkalmasnak minősített és ajánlattételre felhívott részvételre jelentkezőkkel tárgyal a szerződés feltételeiről.

Versenypárbeszéd: ugyanazokban az esetekben alkalmazható, mint amely esetekben tárgyalásos eljárás lefolytatására nyílik lehetőség. Ajánlatkérő tehát a Kbt. 85. § (2) bekezdésében foglalt feltételek fennállása esetén szabadon dönthet arról, hogy tárgyalásos eljárást, avagy versenypárbeszédet kíván-e lefolytatni.

Valamennyi érdekelt gazdasági szereplő jogosult részvételi jelentkezést benyújtani versenypárbeszéd során. Ajánlatkérő az általa kiválasztott részvételre jelentkezőkkel folytatja le később a konzultációt, akik a párbeszédet megelőzően megoldási javaslatot nyújtanak be. A konzultáció célja a beszerzés tárgyának pontos meghatározása, körülírása, amely alapján a kiválasztott részvételre jelentkező később ajánlatot nyújthat be.

Hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás: A hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás csak a Kbt.-ben és a végrehajtási rendeletekben meghatározott feltételek fennállása esetén alkalmazható.

Figyelemmel a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások versenyszűkítő és versenykorlátozó jellemzőire, azokat a törvény csak kivételes körülmények között, szigorú szabályok betartása mellett engedi alkalmazni. A Kbt. alapján az ajánlatkérők kötelesek a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás megindításáról tájékoztatni a Közbeszerzési Hatóságot, a jogalapot alátámasztó tények ismertetésével. Amennyiben a Hatóság az ellenőrzés során azt állapítja meg, hogy a jogalap nem áll fenn, a Közbeszerzési Hatóság Elnöke – hiánypótlás biztosítását követően - hivatalból kezdeményezi a Közbeszerzési Döntőbizottságnál jogorvoslati eljárás indítását.

Közbeszerzési értékhatárok

Ajánlatkérő/ Beszerzés tárgya	Árubeszerzés / szolgáltatás megrendelés	Építési beruházás	Építési koncesszió	Szolgáltatási koncesszió	Tervpályázati eljárás
Uniós értékhatár					
Kbt. 5. § (1) bek. a)-b) pont	144.000 EUR 44.735.040 HUF	5.548.000 EUR 1.723.541.680 HUF	5.548.000 EUR 1.723.541.680 HUF		144.000 EUR 44.735.040 HUF
Kbt. 5. §-a szerinti egyéb	221.000 EUR 68.655.860 HUF				221.000 EUR 68.655.860 HUF
Kbt. 5. §-a szerinti valamennyi ajánlatkérő	Ha a beszerzés tárgya a Kbt. 3. mellékletében szereplő szociális és egyéb szolgáltatás: 750.000 EUR 232.995.000 HUF				443.000 EUR 137.622.380 HUF
Közszolgáltató	443.000 EUR 137.622.380 HUF A Kbt. 3. mellékletében szereplő szociális és egyéb szolgáltatásra: 1.000.000 EUR 310.660.000 HUF				
Nemzeti értékhatár					
Klasszikus ajánlatkérő	15.000.000 HUF	25.000.000 HUF	100.000.000 HUF	30.000.000 HUF	
Közszolgáltató	50.000.000 HUF	100.000.000 HUF	200.000.000 HUF	100.000.000 HUF	

Közbeszerzési Hatóság

A Közbeszerzési Hatóság alapvető, jogszabályban meghatározott feladata, hogy a közérdeket, az ajánlatkérők és az ajánlattevők érdekeit figyelembe véve, hatékonyan közreműködjön a közbeszerzési politika alakításában, a jogszerű közbeszerzési magatartások kialakításában és elterjesztésében, elősegítve a közpénzek nyilvános és átlátható módon történő elköltését.[20]
Továbbá a Közbeszerzési Hatóság felelős a közbeszerzési eljárások eredményeiként megkötött szerződések teljesítésének és módosításának ellenőrzéséért, a hirdetmények ellenőrzéséért, valamint a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások esetében a törvényességi ellenőrzési jogkör gyakorlásáért.

A Hatóság honlapján elérhető a Közbeszerzési Adatbázis, a Hirdetményfigyelő, a Közbeszerzési Értesítő, a hazai, valamint az uniós jogszabályi hivatkozások, illetve a minősített és kizárt ajánlattevők listája is.
https://www.kozbeszerzes.hu/adatbazisok/

[20]https://www.kozbeszerzes.hu/

A Közbeszerzési Hatóság a fenti feladatok ellátásán túl kiemelt céljának tekinti a közbeszerzésben résztvevők és a közbeszerzés iránt érdeklődők oktatását és naprakész tájékoztatását. Ehhez kapcsolódóan szakmai konferenciák, workshopok kerülnek megszervezésre, amelyek a közbeszerzési jog aktuális kérdéseinek feldolgozására irányulnak.
A konferenciák anyaga itt érhető el:
https://www.kozbeszerzes.hu/cikkek/konferenciak

A közbeszerzési eljárásban résztvevő felek mind az eljáráshoz, mind pedig tárgyaláshoz és szerződéskötéshez kapcsolódóan a Hatóság kollégáihoz fordulhatnak segítségért.
https://www.kozbeszerzes.hu/

Ajánlattétel, Elektronikus Közbeszerzési Rendszer

A közbeszerzési eljárások lebonyolítása 2018. április 15. óta az Elektronikus Közbeszerzési Rendszeren (EKR) keresztül történik: https://ekr.gov.hu/

Az EKR egy e-közbeszerzési rendszer, amely központi modell keretében működik, strukturált adatbázist tartalmaz, minden ajánlatkérő számára kötelező használatú informatikai rendszer. A teljes közbeszerzési folyamatot lefedi. Az ajánlatkérő szervezetek elektronikusan a rendszerben készítik el, kezelik, illetve adják fel hirdetményeiket. A gazdasági szereplők pedig itt készítik el és nyújtják be ajánlataikat, továbbá a szerződéses adatok rögzítése is az EKR rendszerben történik.

A közbeszerzési eljárás során az ajánlatkérő alkalmassági követelményeket határozhat meg az ajánlattételhez megkövetelt

- gazdasági és pénzügyi helyzetre;
- műszaki és szakmai alkalmasságra;
- ha a szerződés teljesítéséhez szükséges, a gazdasági szereplő letelepedése szerinti ország nyilvántartásában való szereplésre, vagy a letelepedés szerinti országban előírt engedéllyel, jogosítvánnyal vagy szervezeti, kamarai tagsággal való rendelkezésre

vonatkozó feltételek előírásával.

Lényeges változás a korábbi szabályozáshoz képest, hogy az ajánlatkérő előírhat, de nem köteles pénzügyi és gazdasági alkalmassági minimumkövetelményt előírni.

Bármely gazdasági szereplő tehet ajánlatot, amely megfelel az adott közbeszerzési eljárásban az ajánlatkérő által a közbeszerzési dokumentumokban (felhívásban és dokumentációban) előírt feltételeknek. Az ajánlatkérő a kizáró okok és alkalmassági feltételek előírásával azokat a gazdasági szereplőket tartja a versenyben, amelyek megbízhatóak és alkalmasak a szerződés későbbi teljesítésére.

A teljes közbeszerzési eljárás elektronikus úton történik, így az ajánlatéttel elkészítéséhez az ajánlattevőnek regisztrálnia szükséges az EKR felületen (https://ekr.gov.hu/). Regisztrációt követően a felhasználó jogosult lesz új ajánlatot benyújtani, további eljárások iránt érdeklődni, illetve adatot módosítani.

Az ajánlattétel során az alábbi funkciókat használhatja az ajánlattevő:

- érdeklődés jelzése,
- gazdasági szereplő (ajánlattevő) rögzítése,
- ajánlat összeállítása,
- ajánlati dokumentáció rögzítése és benyújtása.

JEGYZETEK

JEGYZETEK

JEGYZETEK

A PROJEKT PARTNEREI

HEPA
Magyar Exportfejlesztési Ügynökség

HEPA Magyar Exportfejlesztési Ügynökség Nonprofit Zrt.
Ipar utca 5.
H-1095 Budapest
www.hepa.hu
info@hepa.hu

SBA
SLOVAK | BUSINESS | AGENCY

Slovak Business Agency
Karadžičova 2
811 09 Bratislava 2
Slovakia
www.sbagency.sk
agency@sbagency.sk

Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
ALAPÍTVA: 1890
PARTNER KAMARA

Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
Szent István út 10/A.
H-9021 Győr,
www.gymskik.hu
kamara@gymskik.hu

RPIC
KOMÁRNO

Regional Advisory and Information Center
Eötvösa 12,
945 01 Komárno
Slovakia
https://www.rpickn.sk/
rpic.kn@nextra.sk

MAGYAR NŐI UNIÓ

Magyar Női Unió Egyesület
Tigris utca 3.
H-1016 Budapest,
www.mnunio.hu
info@mnunio.hu

ALKP
Asociácia lektorov a kariérnych poradcov

Association of lecturers and career advisors
Kremnička 53,
974 05 Banská Bystrica, SR
Slovakia
www.alkp.sk
alkp@alkp.sk

A kiadvány tartalma nem feltétlenül egyezik meg az Európai Unió hivatalos állásfoglalásával.